

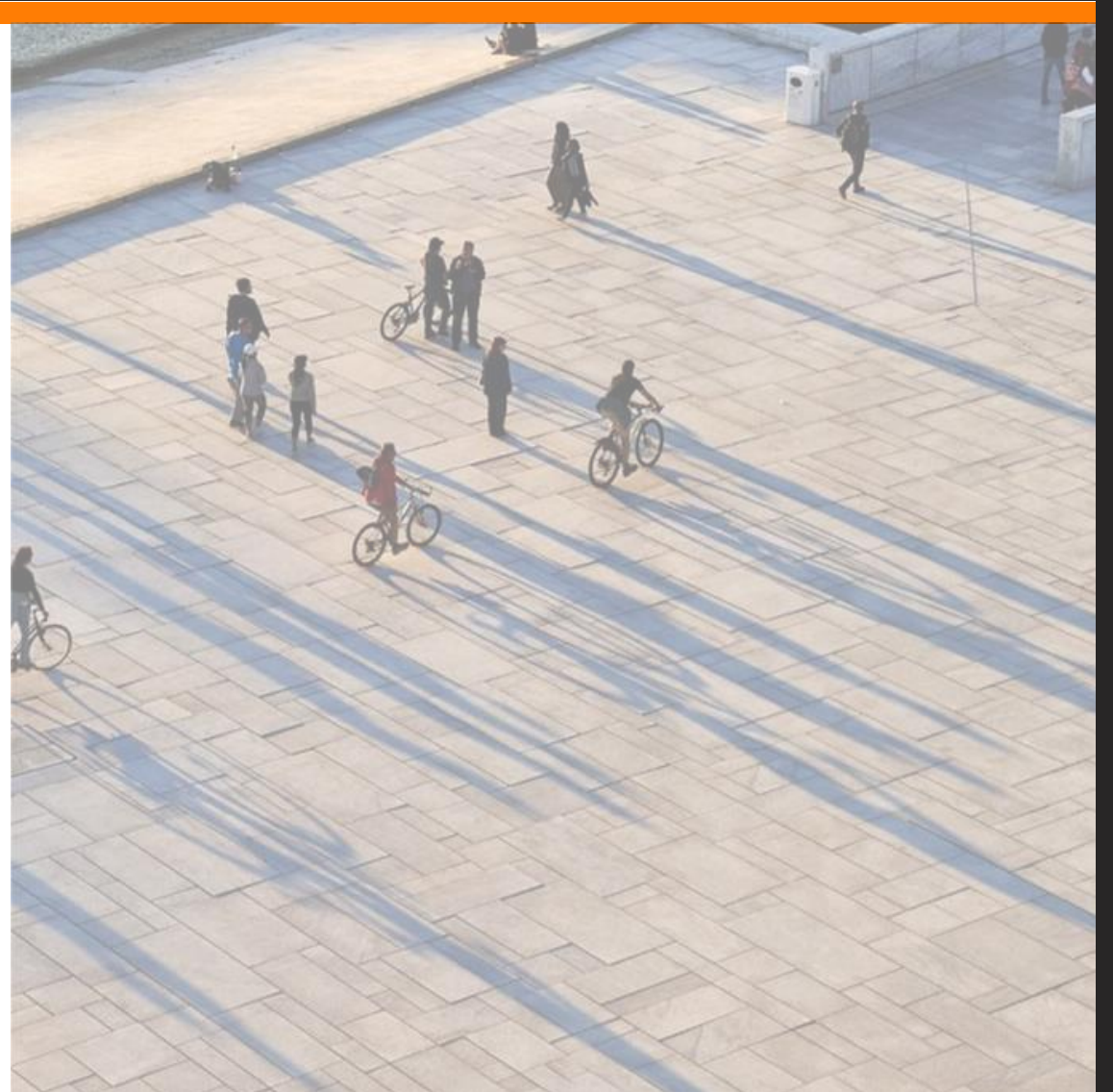
An aerial night photograph of a long, illuminated bridge spanning across a body of water. The bridge is lit with warm yellow lights, creating a glowing path across the dark blue water. The surrounding landscape is dark, with some rocky outcrops visible in the water.

Forbrukerundersøkelse om svart arbeid 2024

Samarbeid mot svart økonomi / 26. august 2024

Innhold

1. Kjøp av svart arbeid og utvikling over tid
2. Tjenester som er mest rammet av svart arbeid
3. Motivasjon og tiltak
4. Holdninger til svart arbeid og skatt

Om undersøkelsen

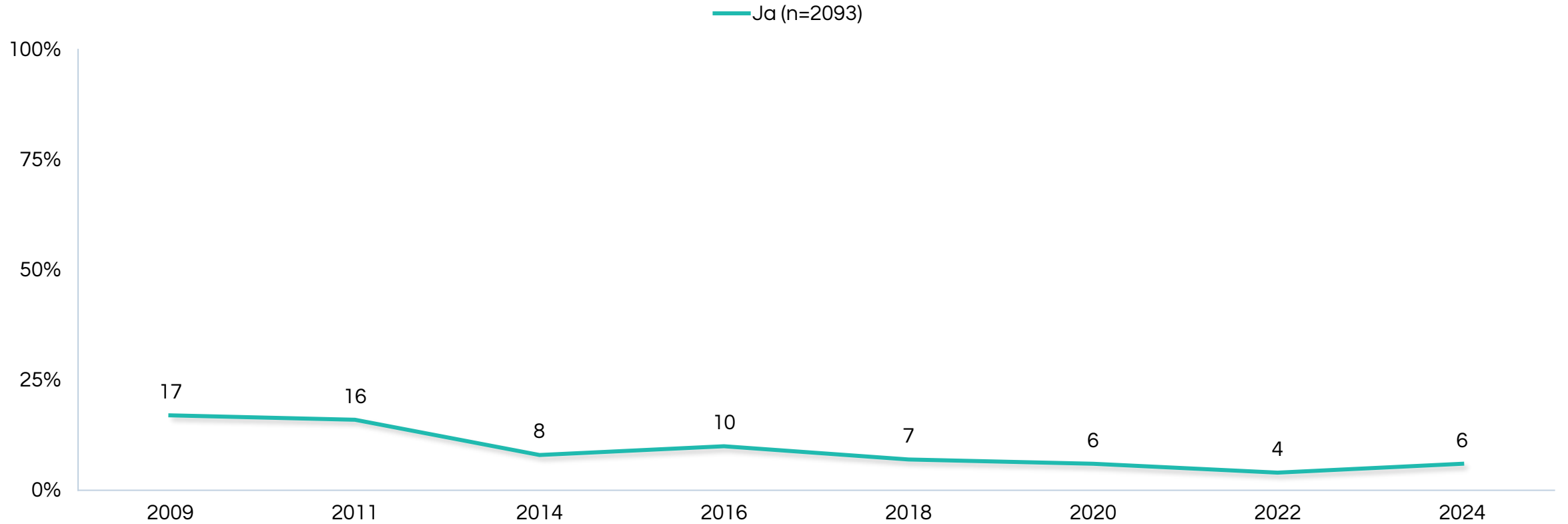
- **Formålet** med undersøkelsen er å kartlegge utbredelse, holdninger og kunnskap om svart arbeid.
- **Feltperioden** for årets undersøkelse ble gjennomført 15. april til 30. april.
- Intervjuene ble gjennomført på GallupPanelet og målgruppen er Norges befolkning 18 år og eldre.
- Resultatene er **vektet** på kjønn, firedelt alderskategorier og firedelt geografi for å korrigere for utvalgsskjevheter.
- Totalt er det gjennomført **2093 intervju**.
- Prosjektleder og ansvarlig for rapporten i Verian er Mathilde Skeide Horvei. Erlend Espedal har vært prosjektmedarbeider og bistått med spørreskjema og rapportering.
- Ansvarlig for undersøkelsen hos Skatteetaten er Jon Arild Ruud.

Kjøp av svart arbeid og utvikling over tid

Kjøpt svart arbeid

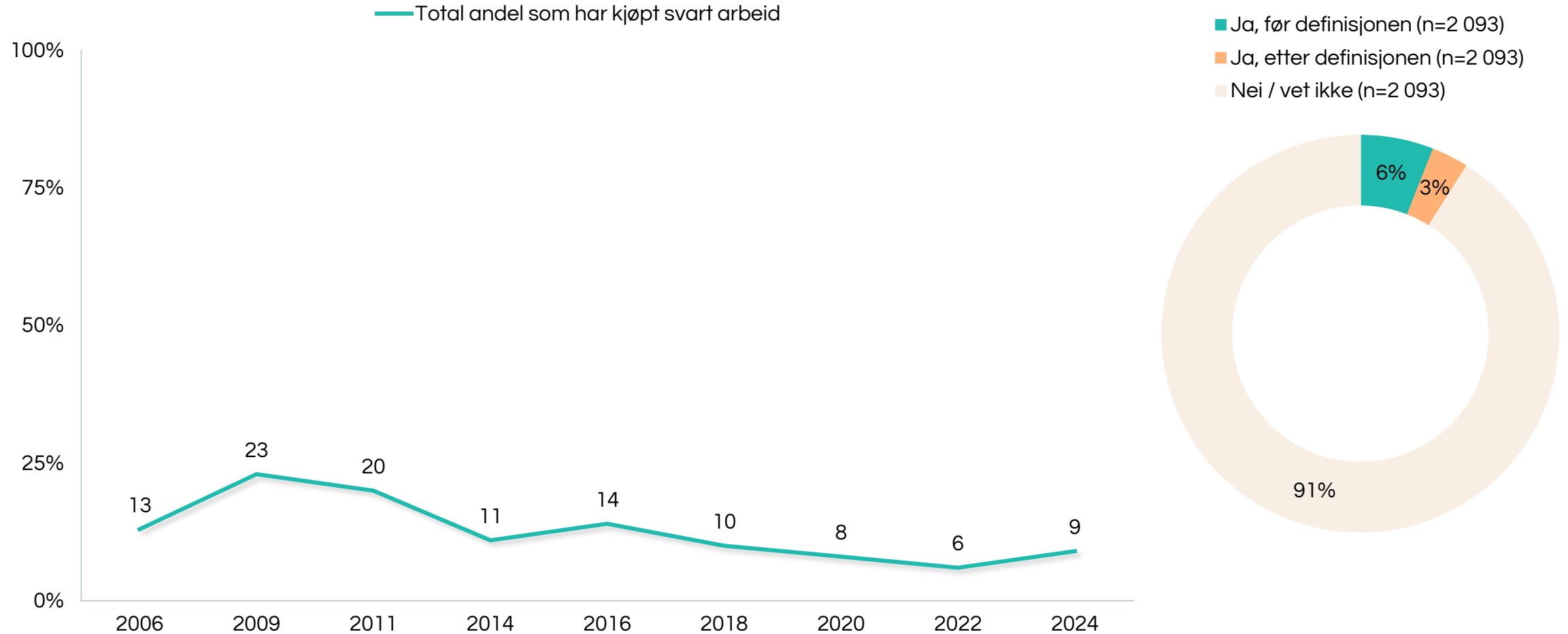
Har du i løpet av de siste to årene kjøpt svart arbeid?

- 92 prosent har ikke kjøpt svart arbeid og 2 prosent er usikker.

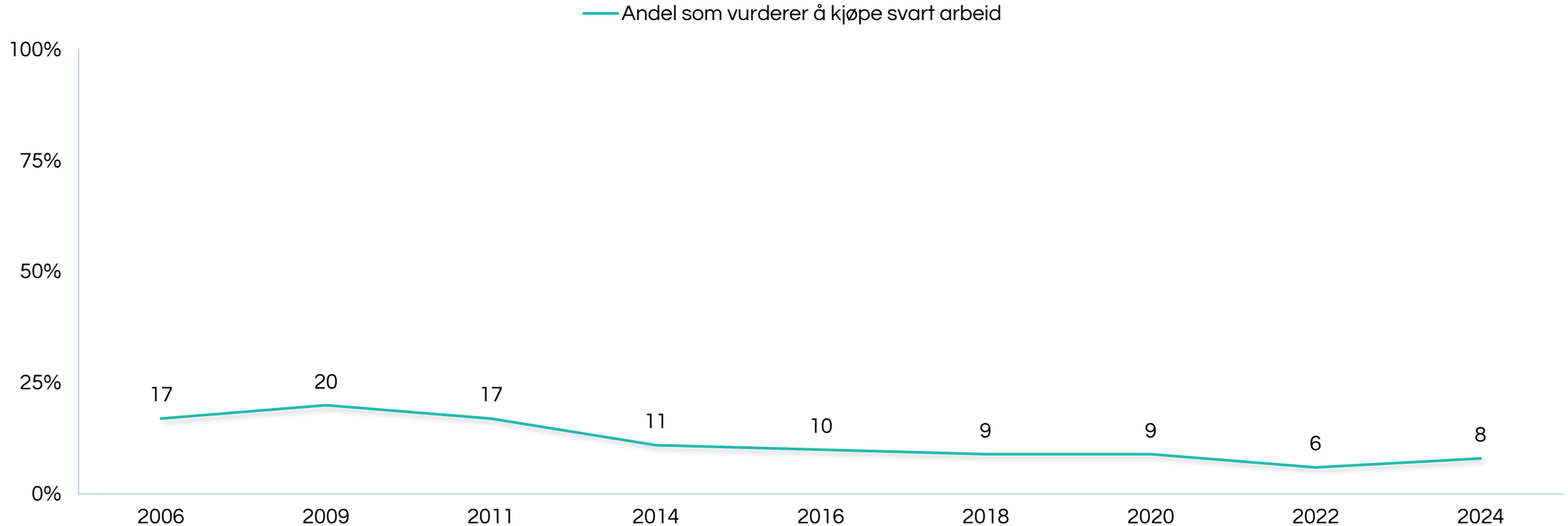
Total andel som har kjøpt svart arbeid

Ut fra denne definisjonen, tror du at du har kjøpt svart arbeid i løpet av de to siste årene?

Vurdert å kjøpe svart arbeid

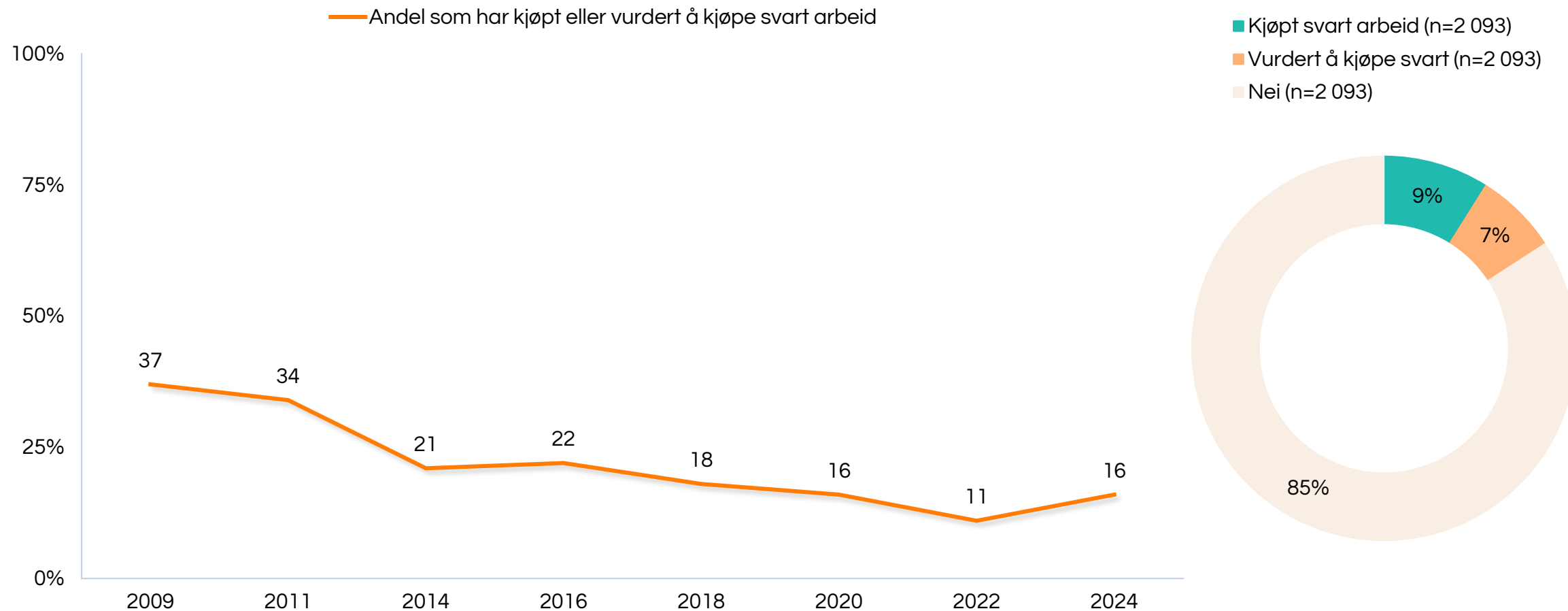
Har du i løpet av de siste to årene **vurdert** å kjøpe svart arbeid?

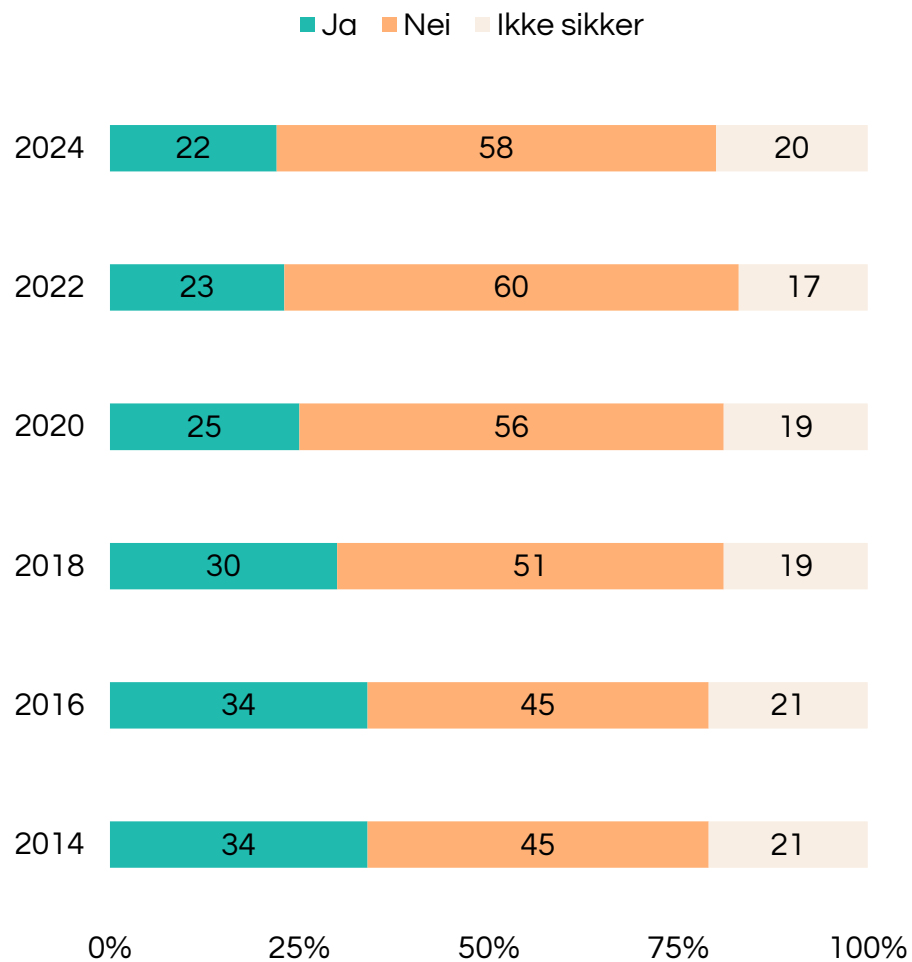
- 88 prosent har ikke vurdert og fire prosent svarer vet ikke.

Vurdert eller kjøpt svart arbeid

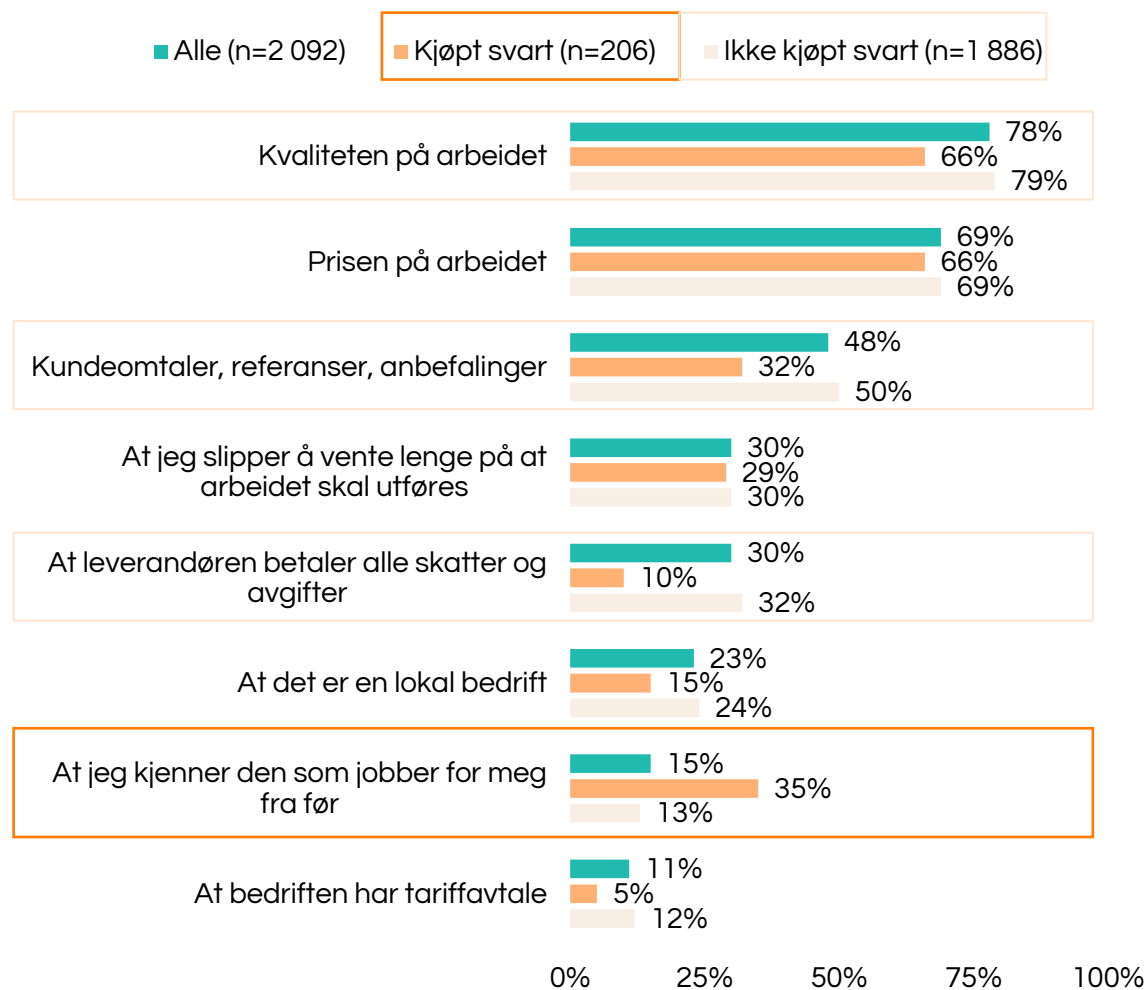
Andeler som har kjøpt svart arbeid, vurdert å kjøpe svart arbeid eller ikke kjøpt eller vurdert å kjøpe

Kjenner du noen i din familie, kollegaer, naboer, venner eller andre som i løpet av de siste to årene har kjøpt svart arbeid?

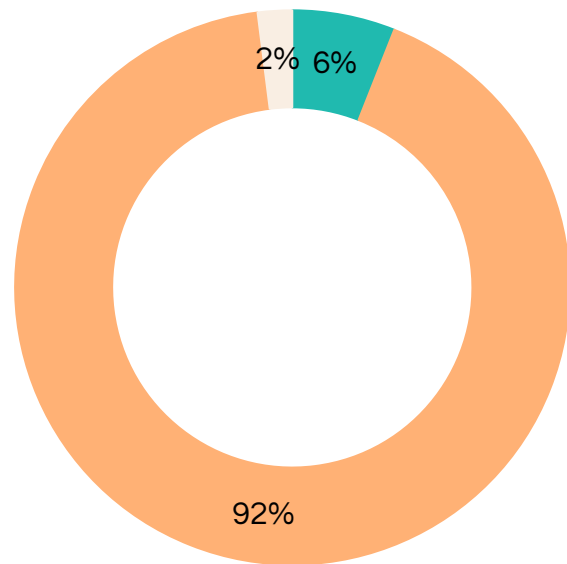
Hvilke er de viktigste utvalgsriteriene for valg av den som skal utføre en jobb for deg?

Kjennskap til ordning over godkjente tjenester

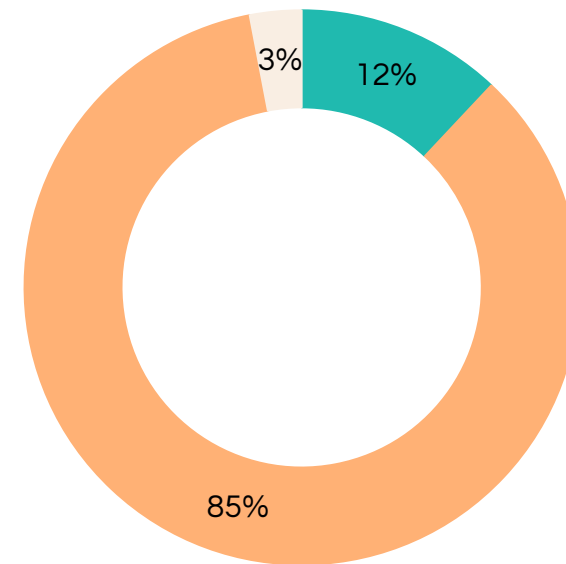
Kjennskap til Renholdsregisteret

■ Ja (n=2 089) ■ Nei (n=2 089) ■ Vet ikke (n=2 089)

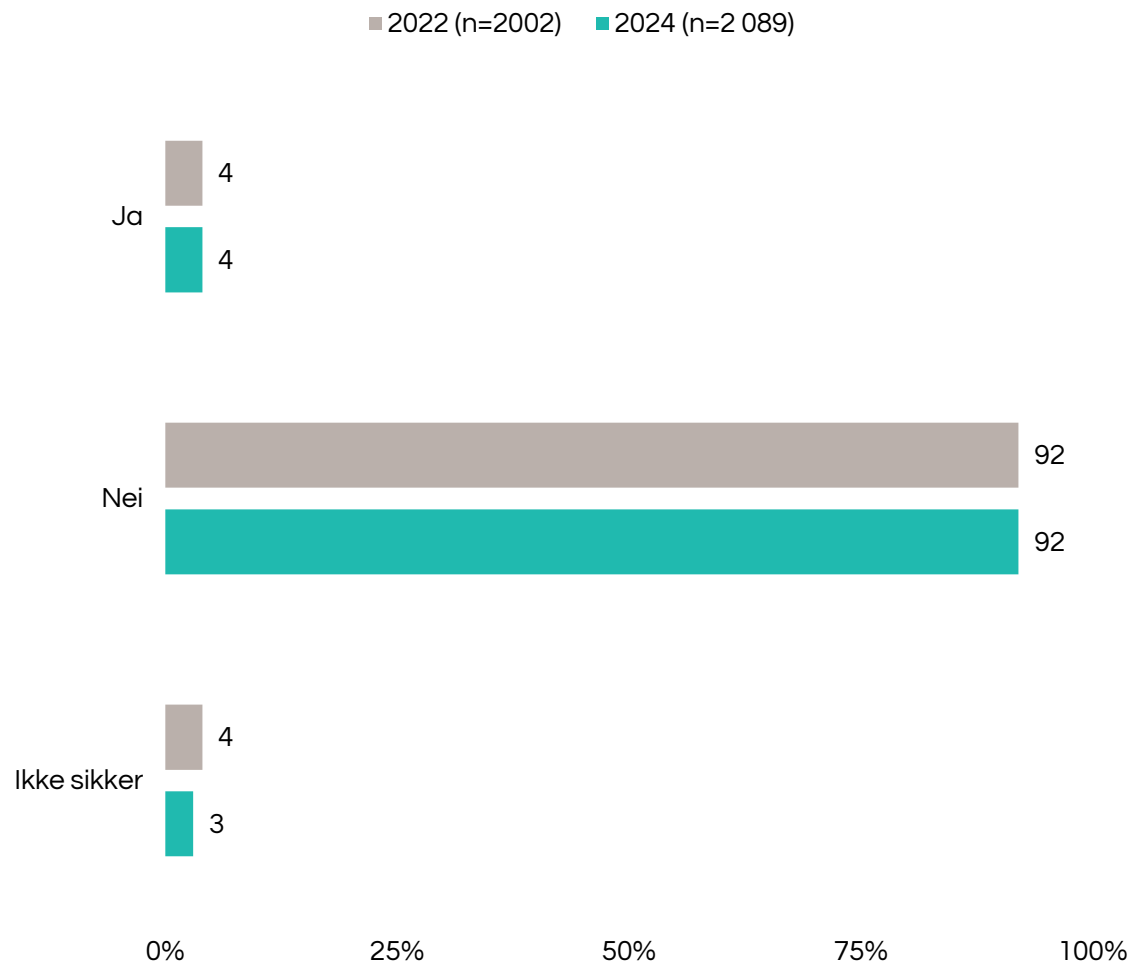
Kjennskap til Godkjent bilvask, dekkstift og dekkhotell

■ Ja (n=2 086) ■ Nei (n=2 086) ■ Vet ikke (n=2 086)

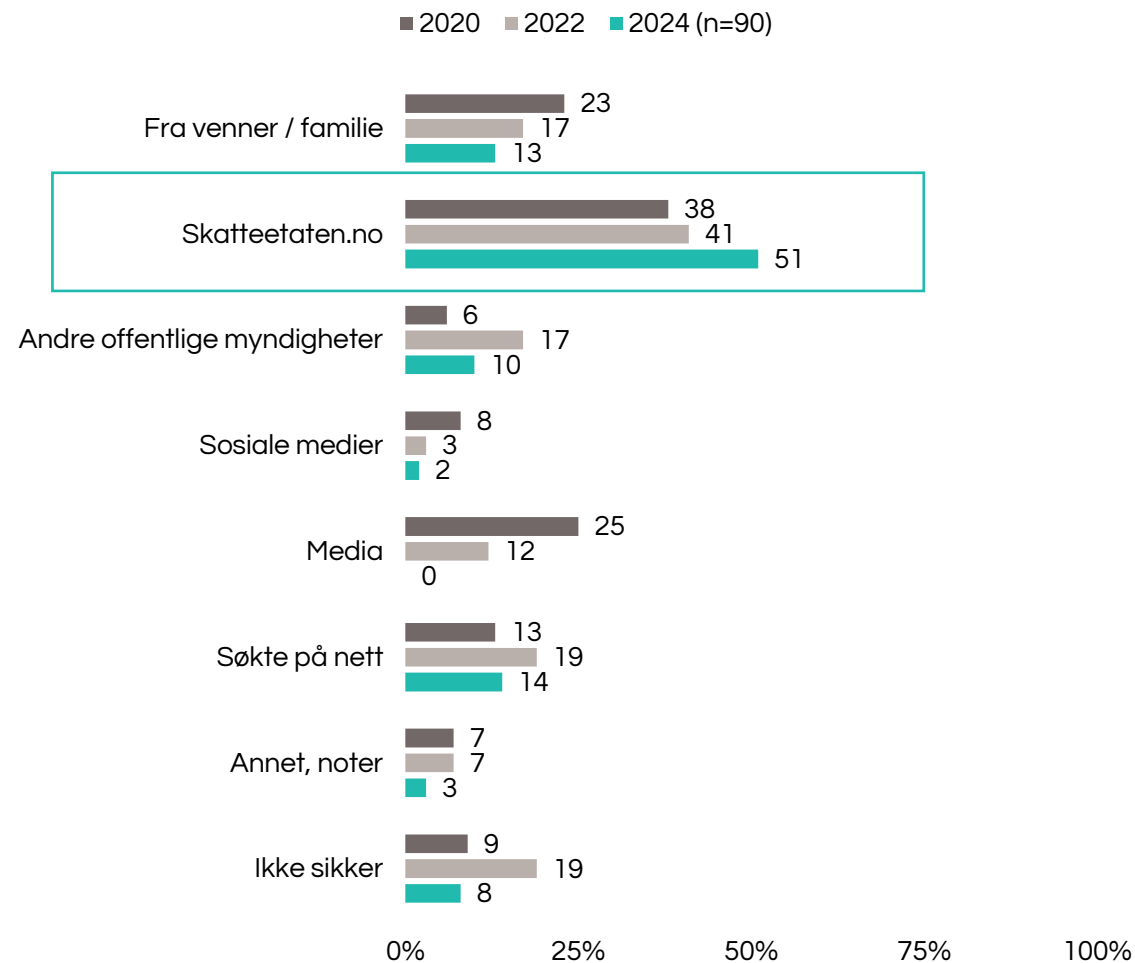

Rapportering til det offentlige

Har du selv rapportert til det offentlige om lønnsutbetalinger som privat arbeidsgiver (for lønnsarbeid i hjemmet)?

Hvordan ble du kjent med ordningen om forenklet innberetning av lønnsarbeid i hjemmet?

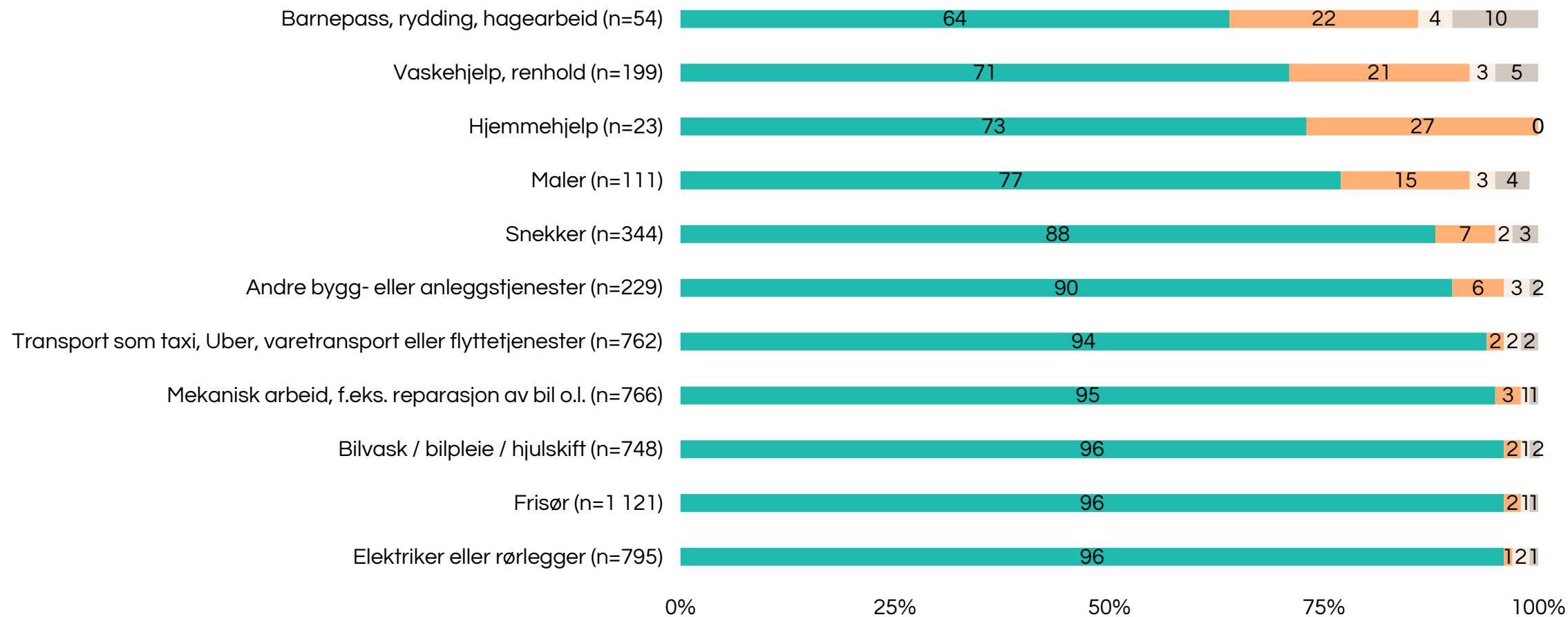

Kjøp av tjenester

Kjøp av tjenester - svart eller hvitt

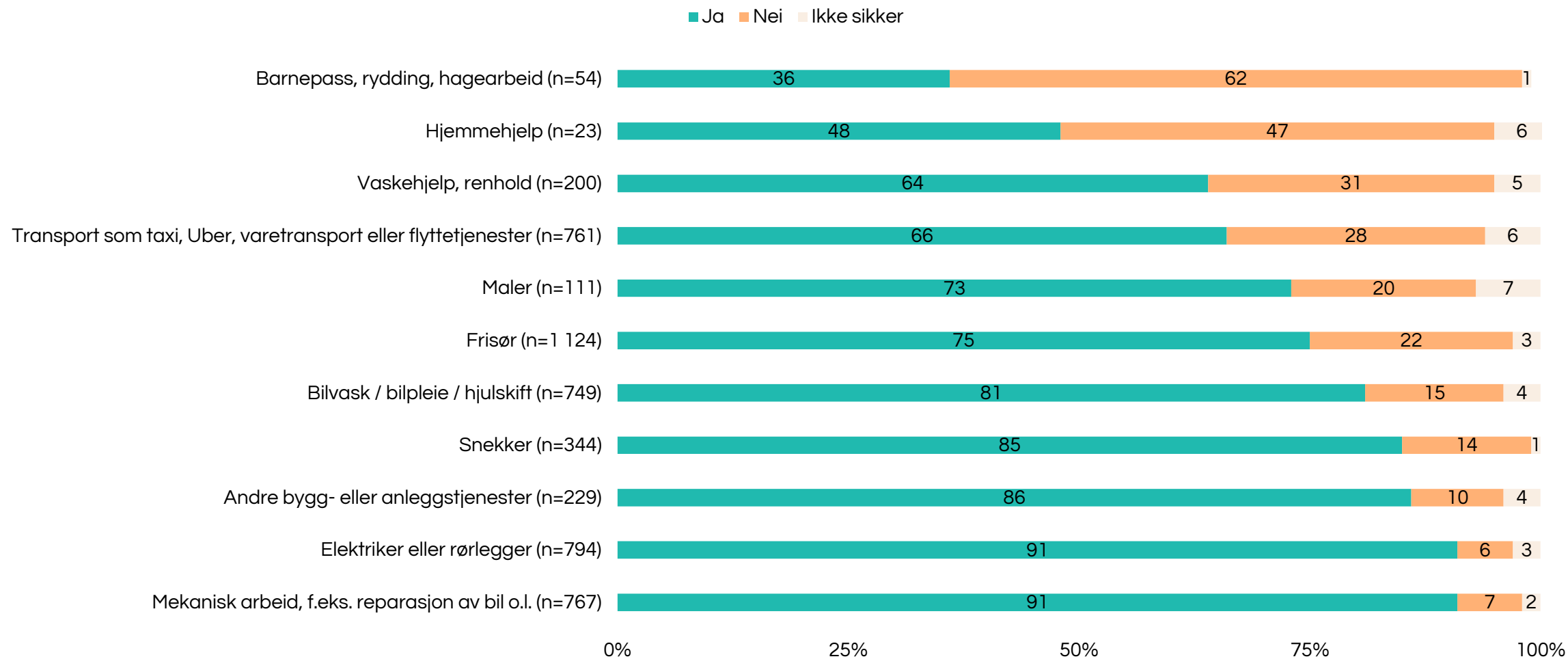
Ble arbeidet kjøpt svart eller hvitt?

■ Hvitt ■ Svart ■ Delvis svart og hvitt ■ Ikke sikker

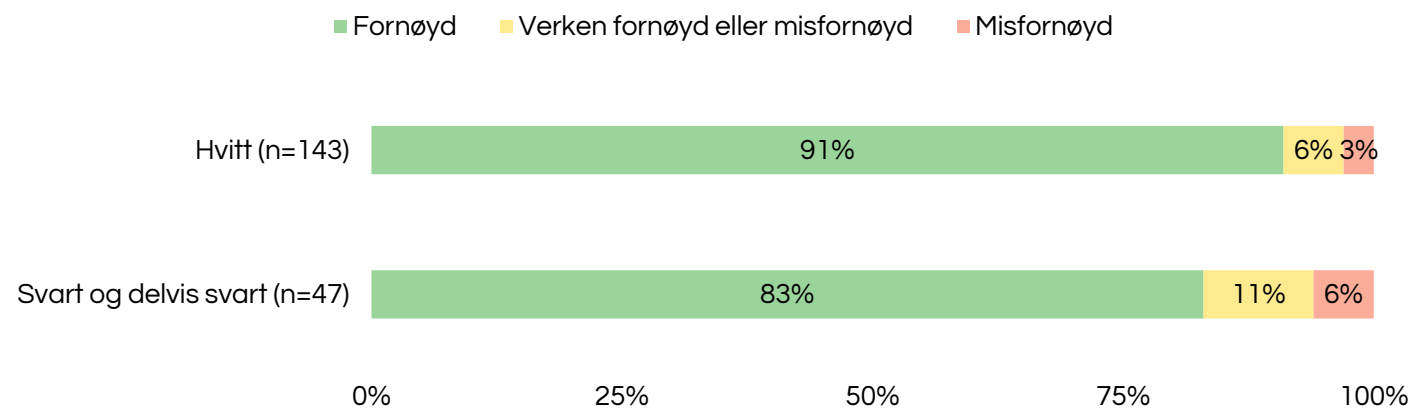
Kjøp av tjenester - motatt faktura

Har du mottatt faktura eller kvittering for tjenesten?

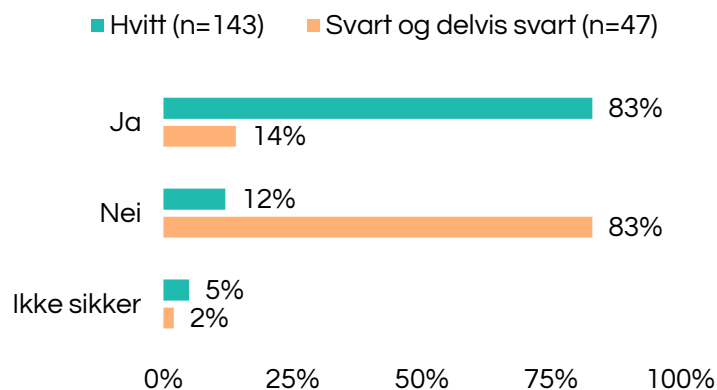
Vaskehjelp og renhold

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du generelt sett med tjenesten som ble utført?

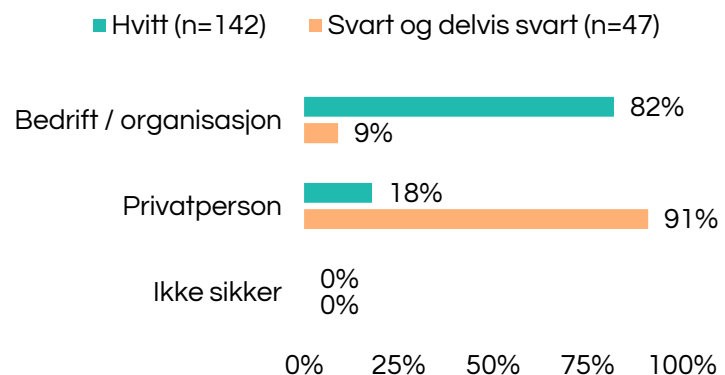

- 24 prosent oppgir å ha kjøpt tjenesten svart.
- 82 prosent av de som kjøpte tjenesten hvitt betalte via bank eller med kort. Av de som kjøpte tjenesten svart eller delvis svart, svarte 59 prosent at de betalte kontant.
- Halvparten av de som kjøpte tjenesten svart, svarer at de kom i kontakt med dem som utførte tjenesten via anbefaling fra noen de kjenner. Totalt svarte 30 prosent dette.

Har du mottatt kvittering for tjenesten?

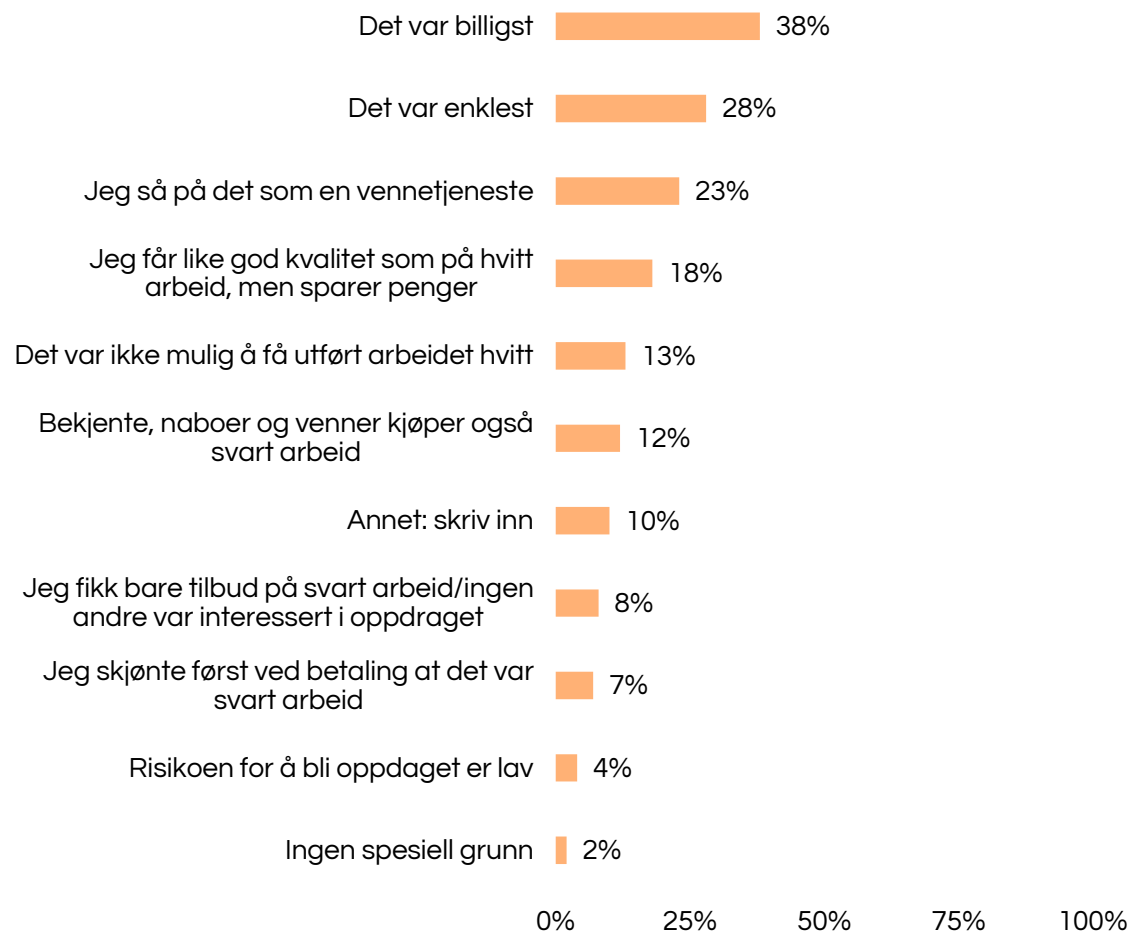

Hvem utførte tjenesten?

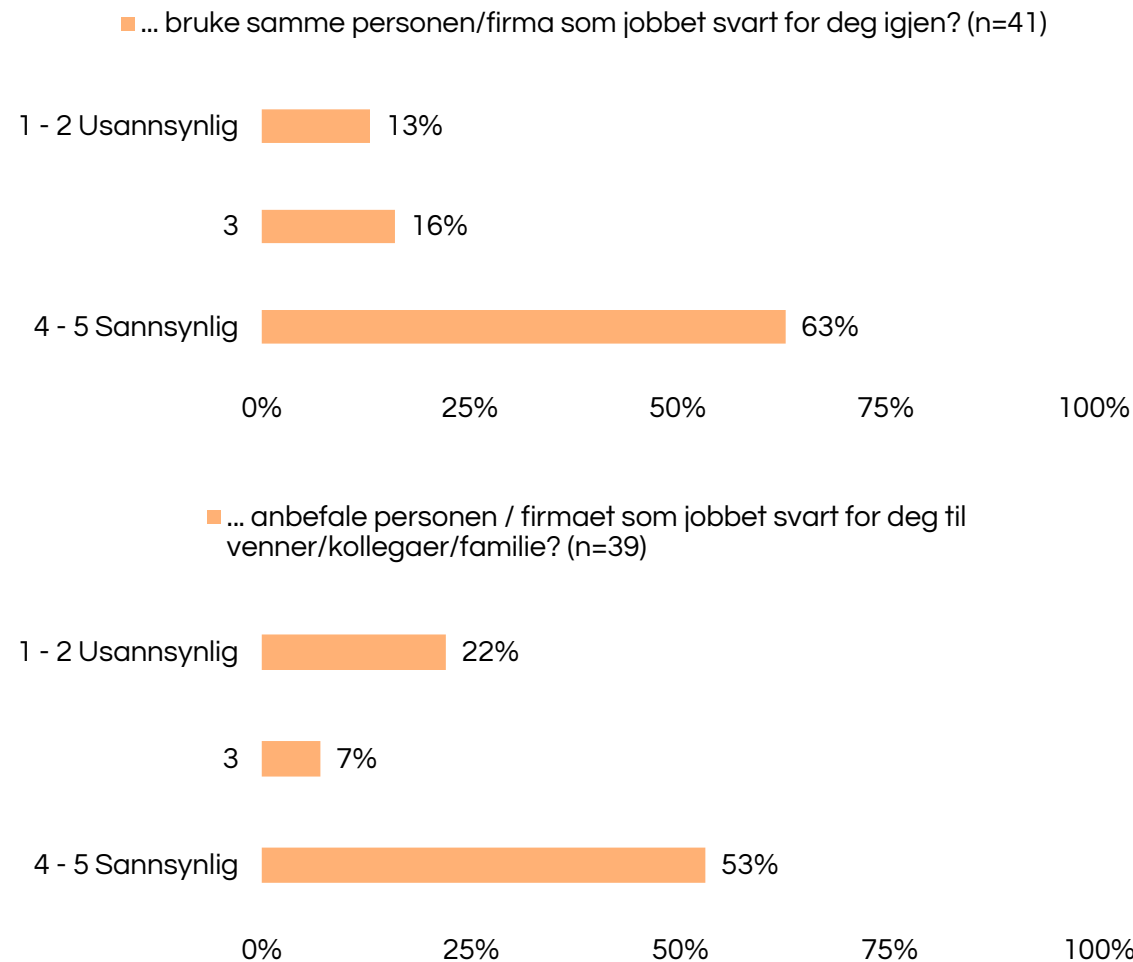

Vaskehjelp og renhold

Hva er de(n) viktigste begrunnelsen for at du har kjøpt svart arbeid?

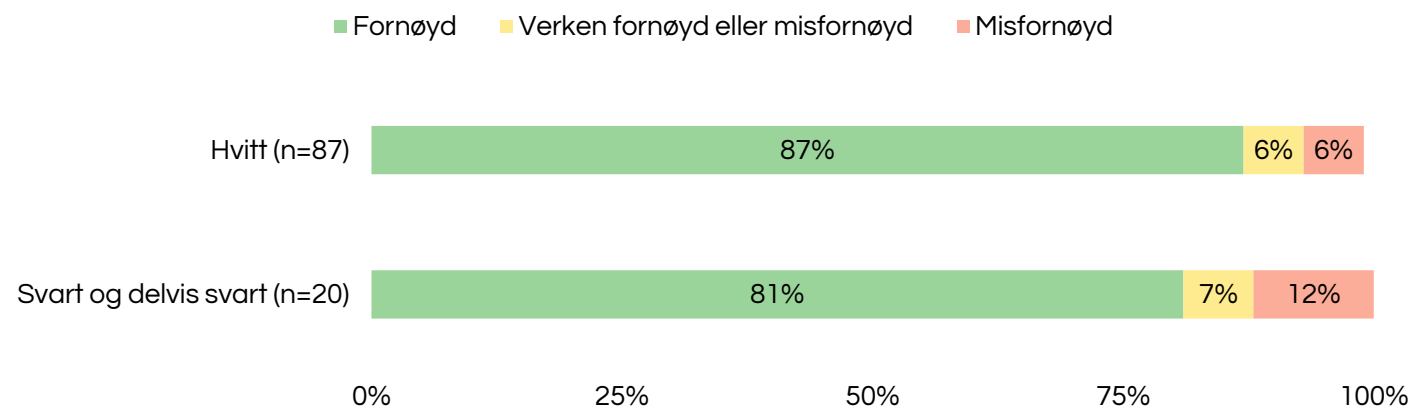

Hvor sannsynlig er det at du kommer til å...

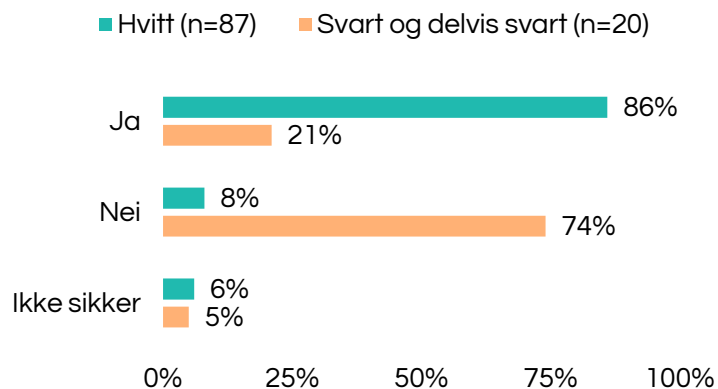

Maletjenester

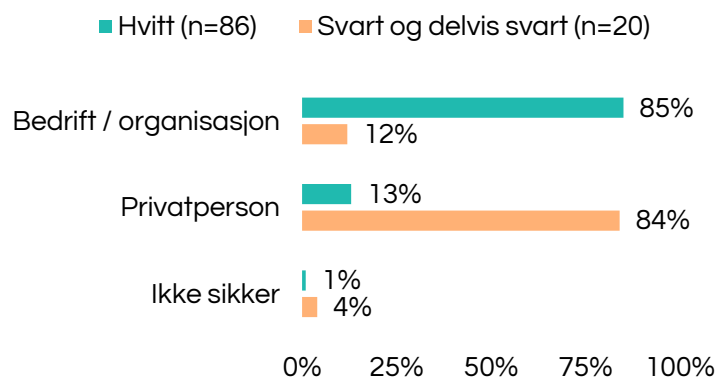
Hvor fornøyd eller misfornøyd er du generelt sett med tjenesten som ble utført?

Har du mottatt kvittering for tjenesten?

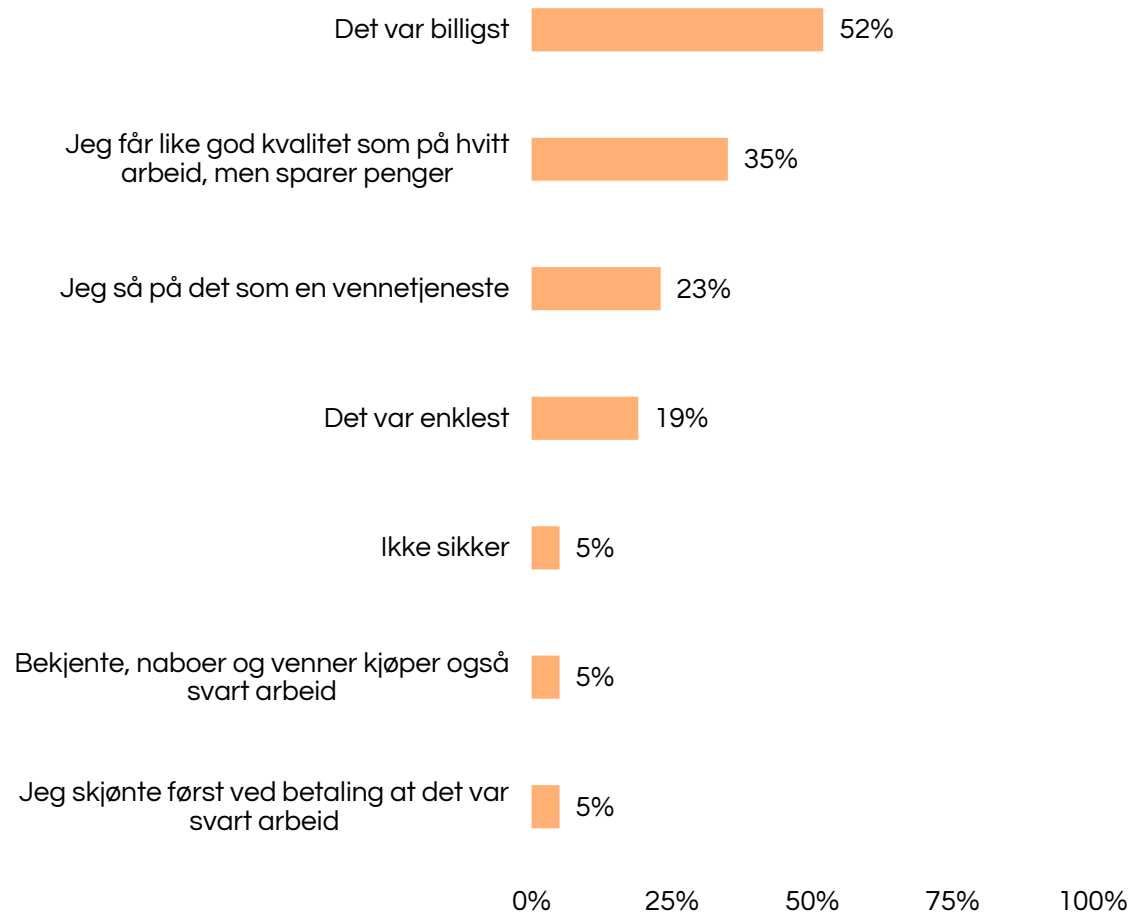
Hvem utførte tjenesten?

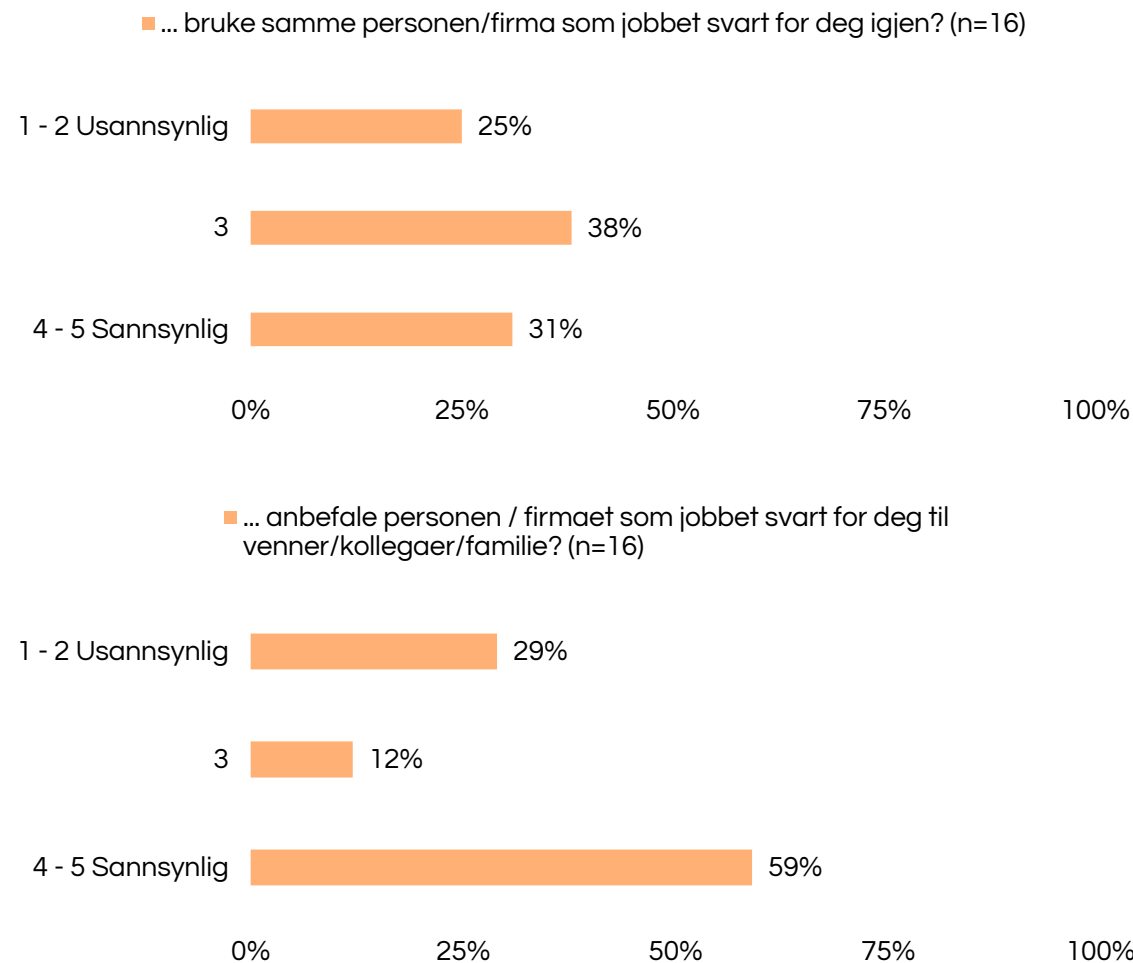
- 18 prosent oppgir å ha kjøpt tjenesten svart.
- 90 prosent av de som kjøpte tjenesten hvitt betalte via bank eller med kort. Av de som kjøpte svart eller delvis svart, svarte 48 prosent at de betalte kontant og 35 prosent betalte via Vipps.
- 33 prosent av de som har brukt tjenesten og betalt hvitt, svarer at de kom i kontakt med dem som utførte tjenesten via anbefaling fra noen de kjenner.
- Blant de som har kjøpt tjenesten svart svarer 29 prosent at tjenesten ble utført av en venn/ familie.

Maletjenester

Hva er de(n) viktigste begrunnelsen for at du har kjøpt svart arbeid?

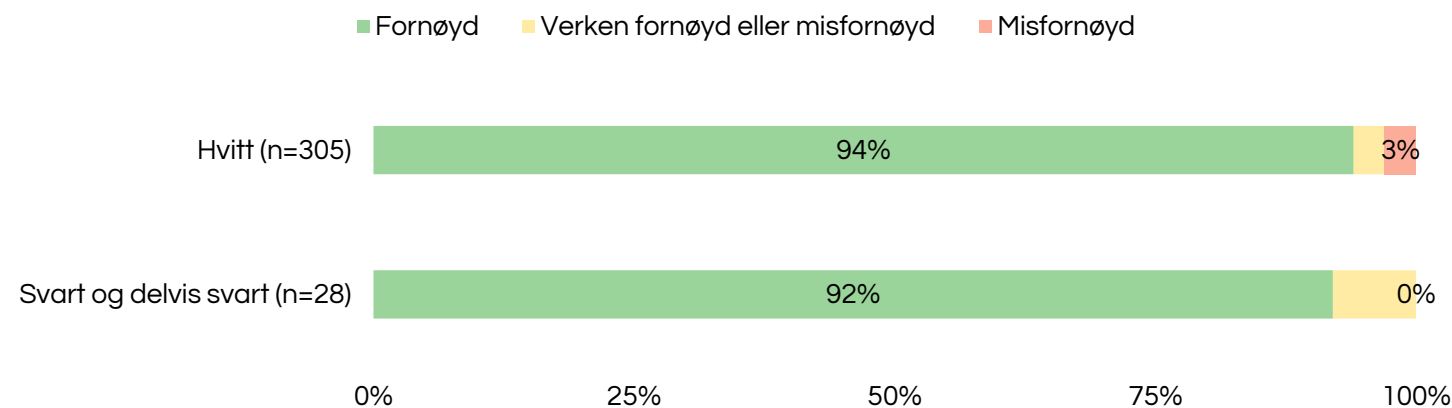

Hvor sannsynlig er det at du kommer til å...

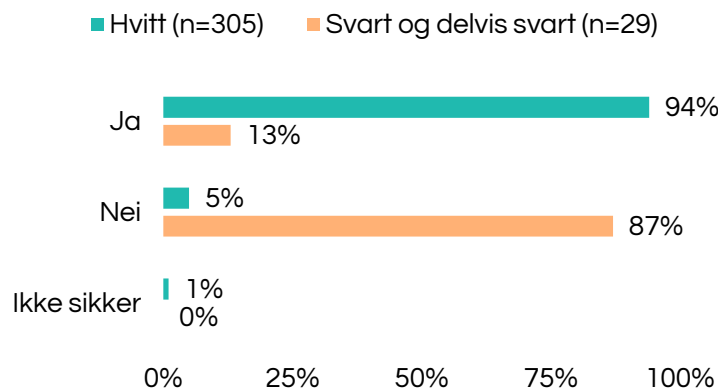
Snekkertjenester

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du generelt sett med tjenesten som ble utført?

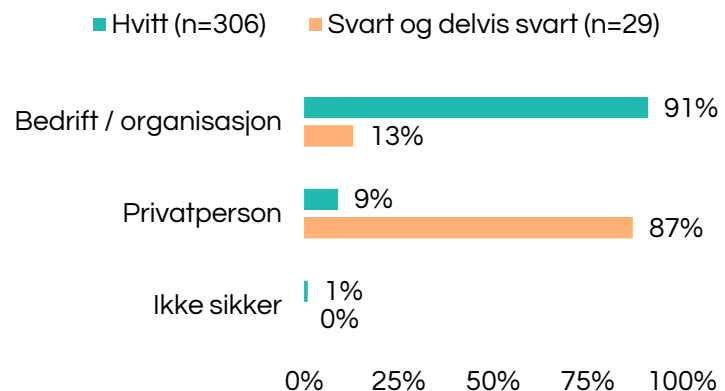

- Ni prosent oppgir å ha kjøpt tjenesten svart.
- 94 prosent av de som kjøpte tjenesten hvitt betalte via bank eller med kort. Av de som kjøpte svart eller delvis svart, svarte 40 prosent at de betalte med Vipps og 25 prosent kontant.

Har du mottatt kvittering for tjenesten?

Hvem utførte tjenesten?

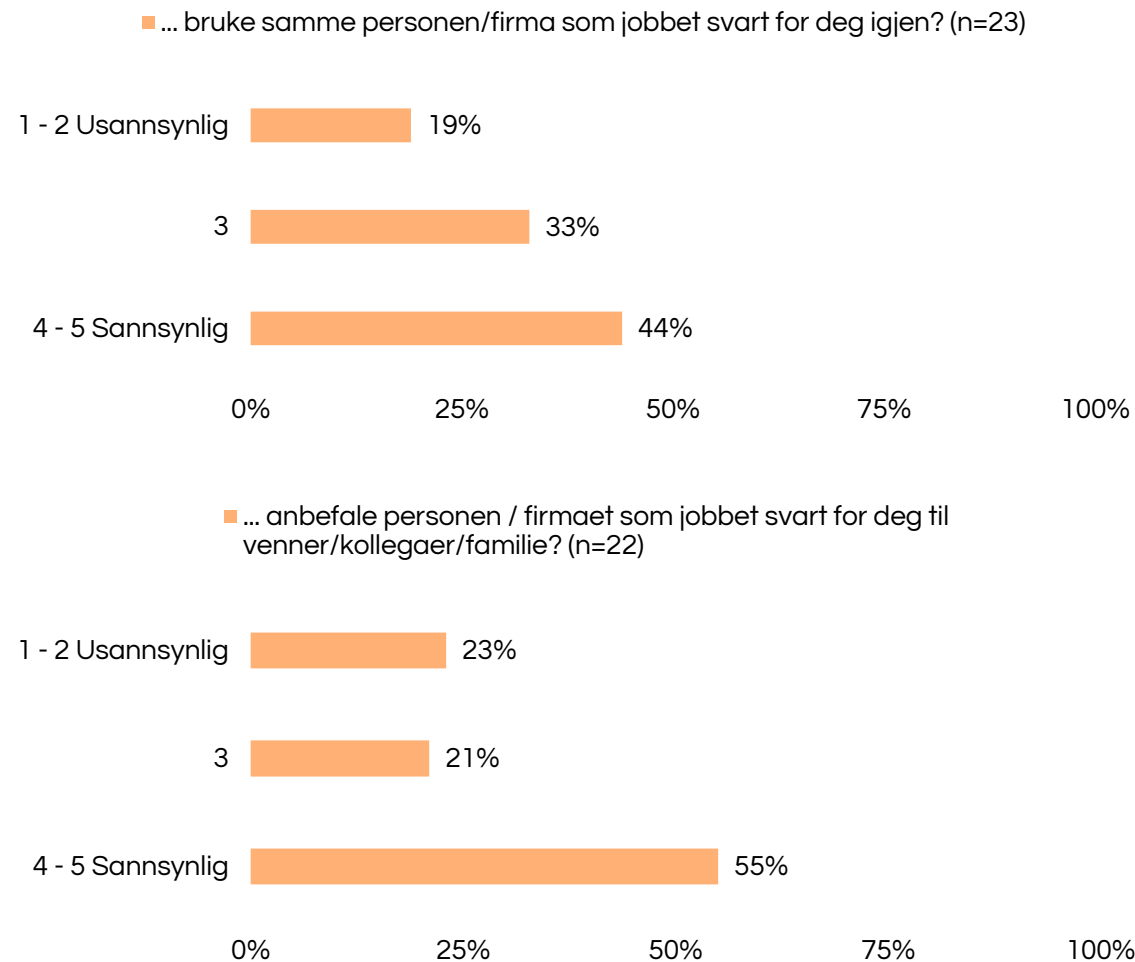

Snekkertjenester

Hva er de(n) viktigste begrunnelsen for at du har kjøpt svart arbeid?

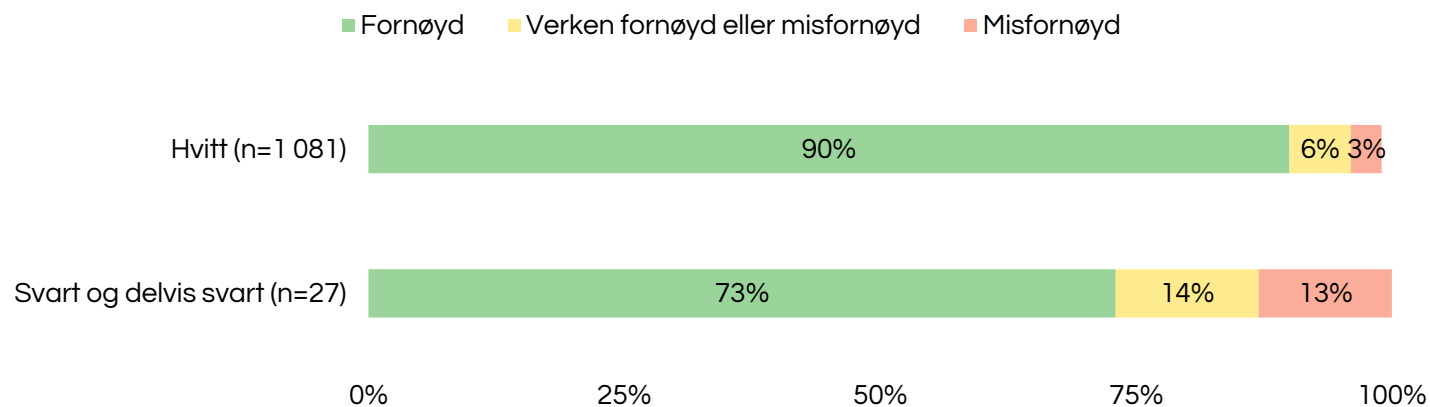

Hvor sannsynlig er det at du kommer til å...

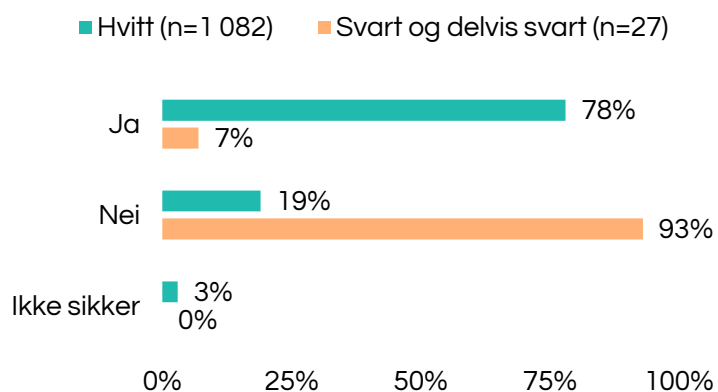
Frisør

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du generelt sett med tjenesten som ble utført?

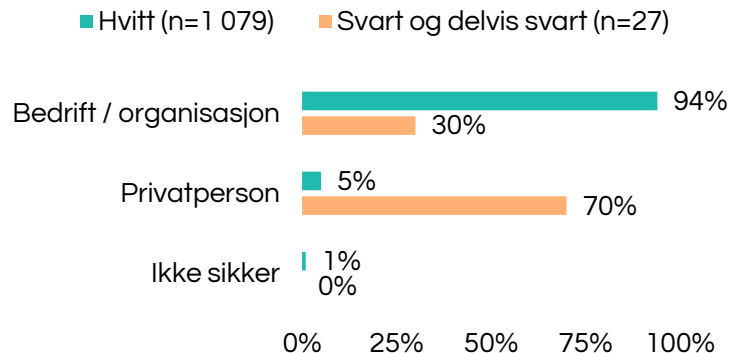

- 60 prosent av de som har brukt tjenesten og betalt hvitt, svarer at de kom i kontakt med tjenesten fordi de har brukt samme leverandør tidligere.
- Blant de som har kjøpt svart svarer 49 prosent at tjenesten var fra en venn/familie.

Har du mottatt kvittering for tjenesten?

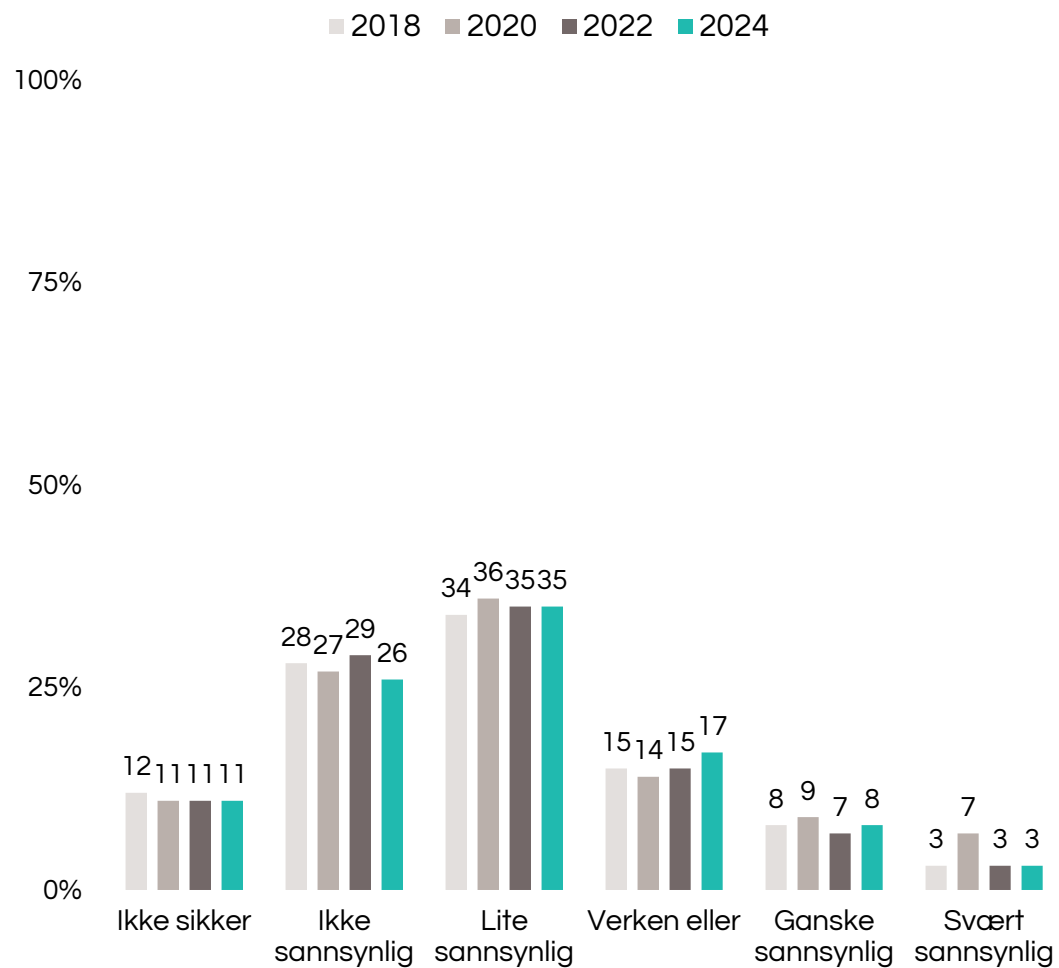

Hvem utførte tjenesten?

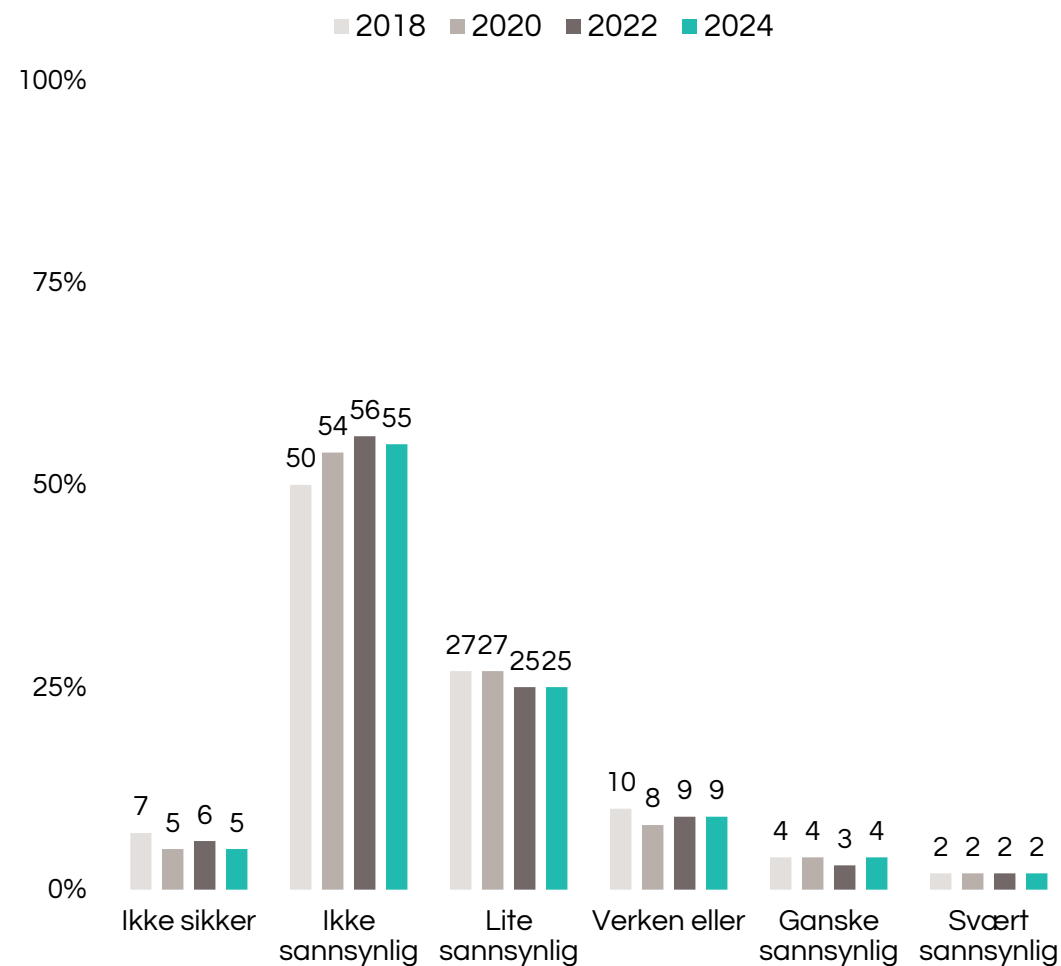

Motivasjon og tiltak

Hvor sannsynlig eller usannsynlig tror du at det er at du vil bli **tilbudt** svart arbeid i løpet av det neste året?

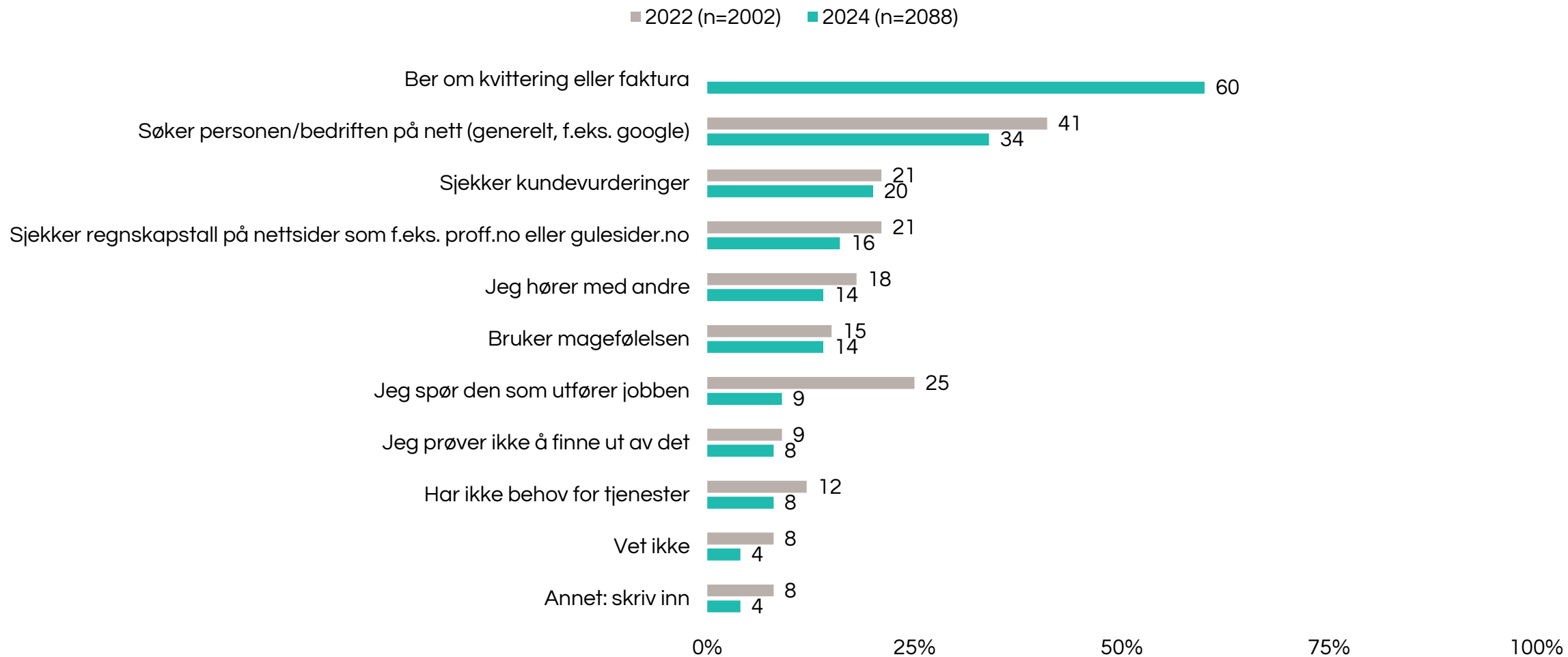
Hvor sannsynlig er det at du vil **kjøpe** svart arbeid neste gang du har behov for en tjeneste?

* Spørsmålet er tidligere formulert «Hvor sannsynlig er det at du vil kjøpe svart arbeid dersom du blir tilbudt det i løpet av det neste året?»

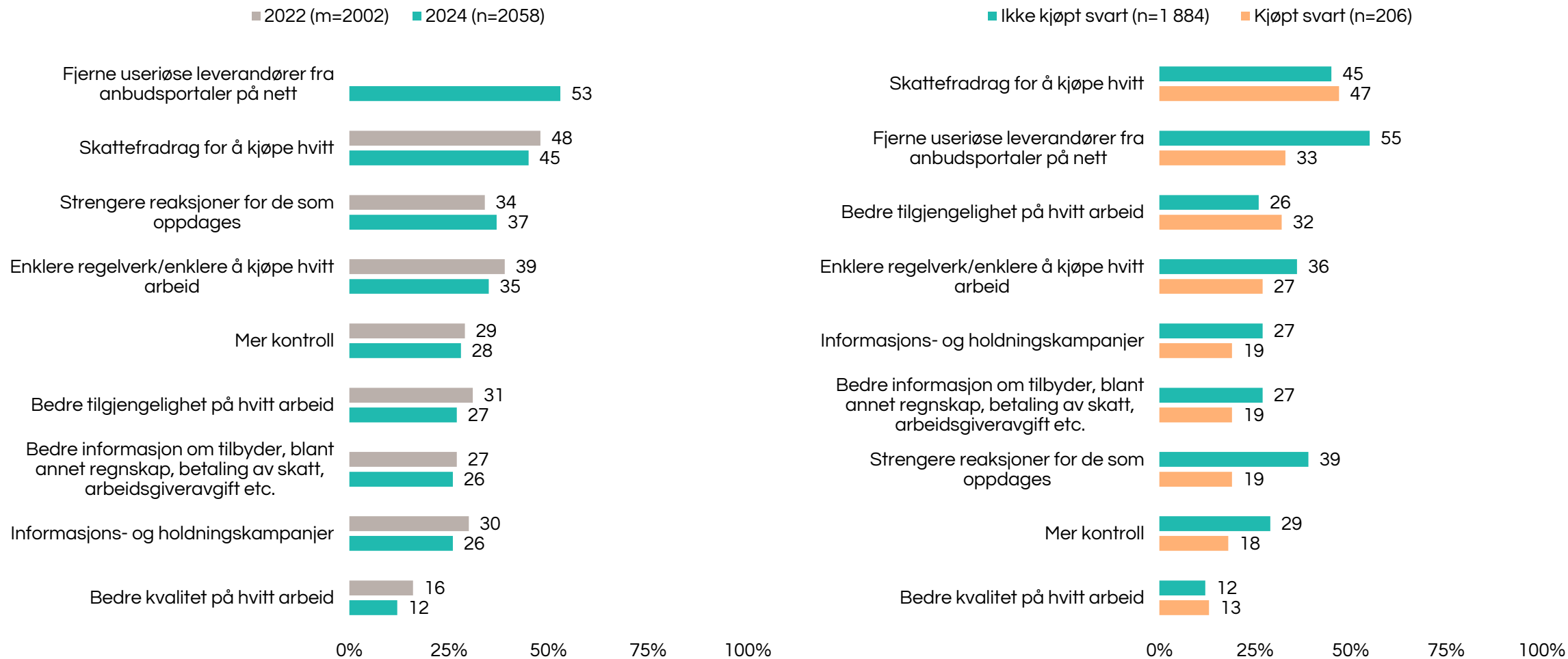
Tiltak for å finne ut om arbeidet utføres svart eller hvitt

Hva gjør du for å finne ut om arbeidet som utføres for deg er svart eller hvitt?

Tiltak for å redusere svart arbeid

Hvilke tiltak tror du er best egnet for å redusere private personers kjøp av svart arbeid?

Tiltak for å redusere svart arbeid

Hvilke tiltak tror du er best egnet for å redusere private personers kjøp av svart arbeid? Åpne svar:

«Øke lønnsomhet for firmaer for småjobber/billigere for kunde [...].»

«Straffe bakmenn/gjengangere sånn at det merkes»

«Senke skatter og avgifter, alt er blitt for dyrt»

«Rimeligere pris på hvitt arbeid. Vi er et høykostland»

«Redusert mva på småjobben»

«Redusere momsene»

«Lavere skatter og avgiften»

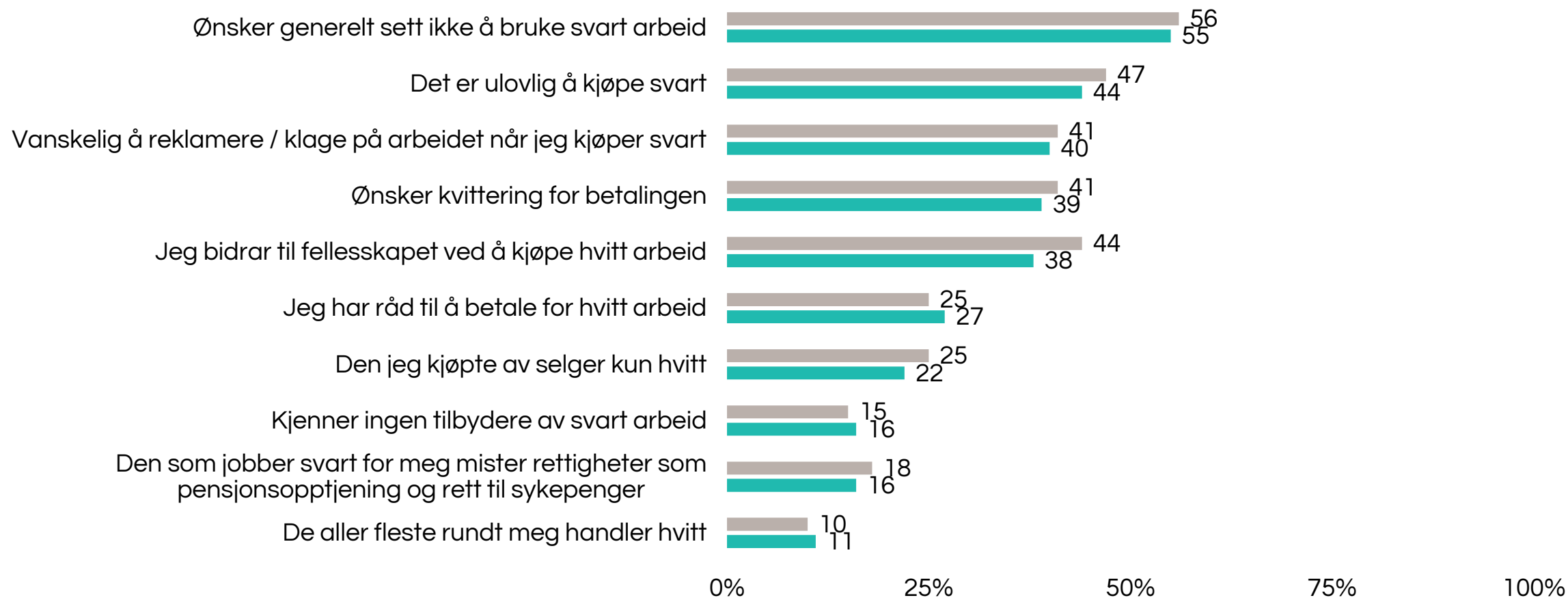
«At byggfirma tek på seg småoppdrag og prioriterer det raskere. Blir fort bakerst i køa for småoppdrag»

Holdninger til skatt og svart arbeid

Begrunnelser for å kjøpe hvitt arbeid

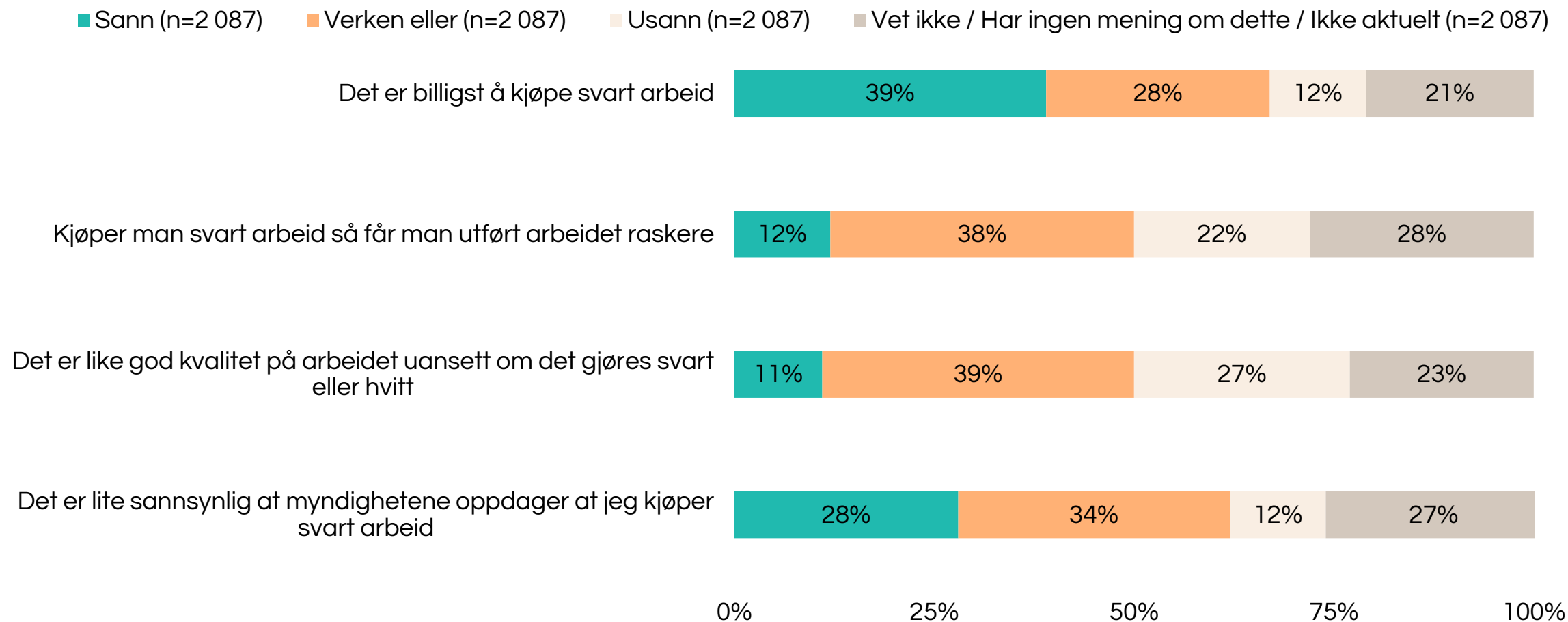
Hva er de viktigste begrunnelsene for at du har kjøpt hvitt arbeid de to siste årene?

■ 2022 (n=1724) ■ 2024 (n=2021)

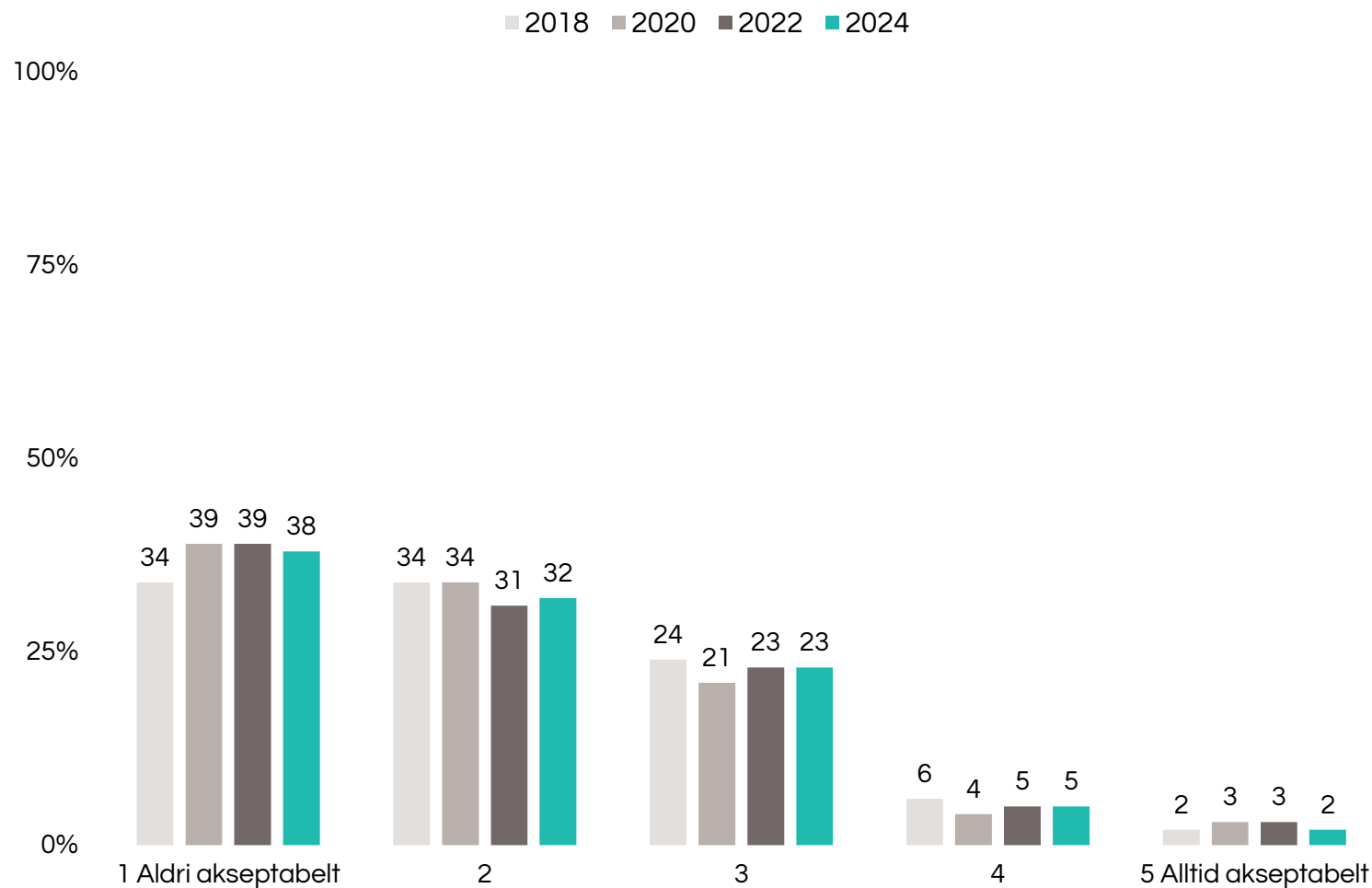
Sant og usant om svart arbeid

Opplever du disse påstandene som i hovedsak sanne eller usanne?

Aksept for svart arbeid

I hvilken grad synes du er det akseptabelt å kjøpe eller tilby svart arbeid?

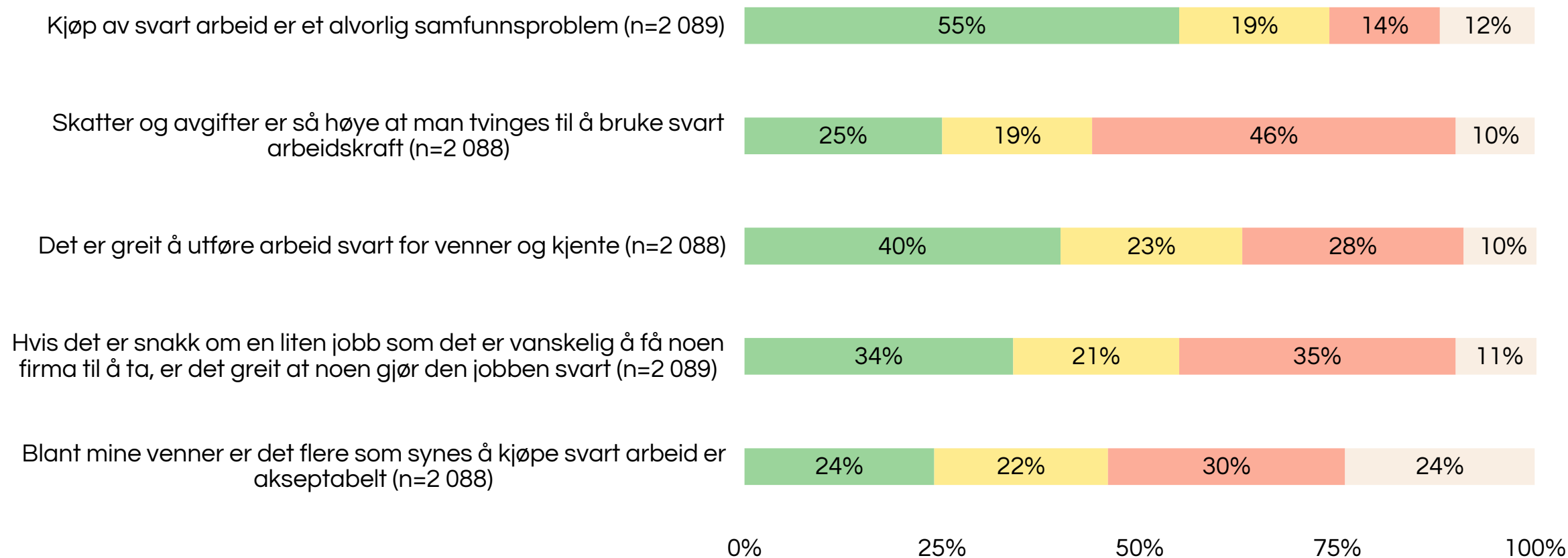

- 2 av 10 under 30 år svarer at det aldri er akseptabelt, mens over halvparten av de over 60 år svarer det samme.
- Flere menn enn kvinner mener at det alltid eller nesten alltid er akseptabelt.
- Flere av de som er til høyre på den politiske skalaen mener at det alltid eller nesten alltid er akseptabelt, enn de som er til venstre på skalaen.

Holdninger knyttet til dimensjonen «Samfunnsansvar»

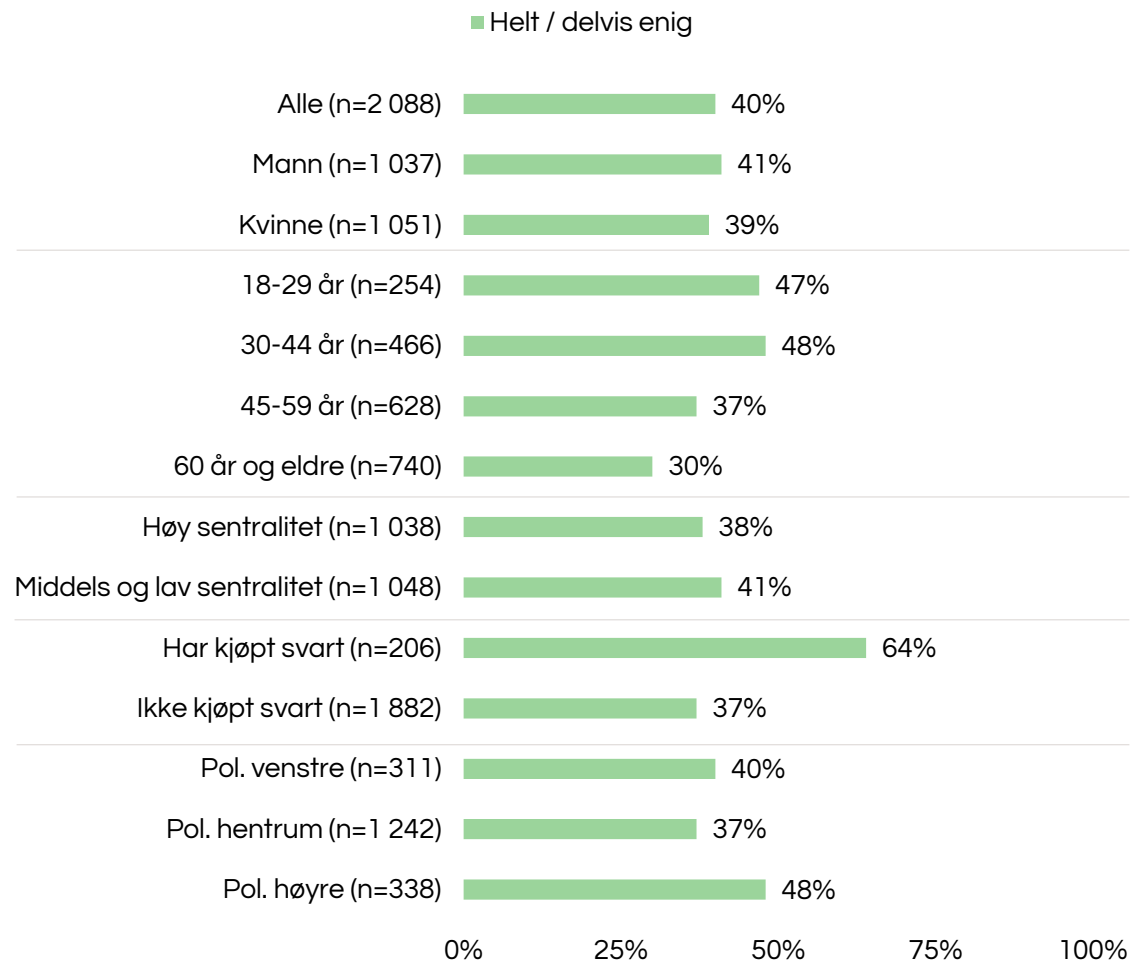
Nedenfor følger noen utsagn. Hvor enig eller uenig er du i disse?

■ Helt / delvis enig ■ Verken enig eller uenig ■ Helt / delvis uenig ■ Vet ikke / Har ingen mening om dette / Ikke aktuelt

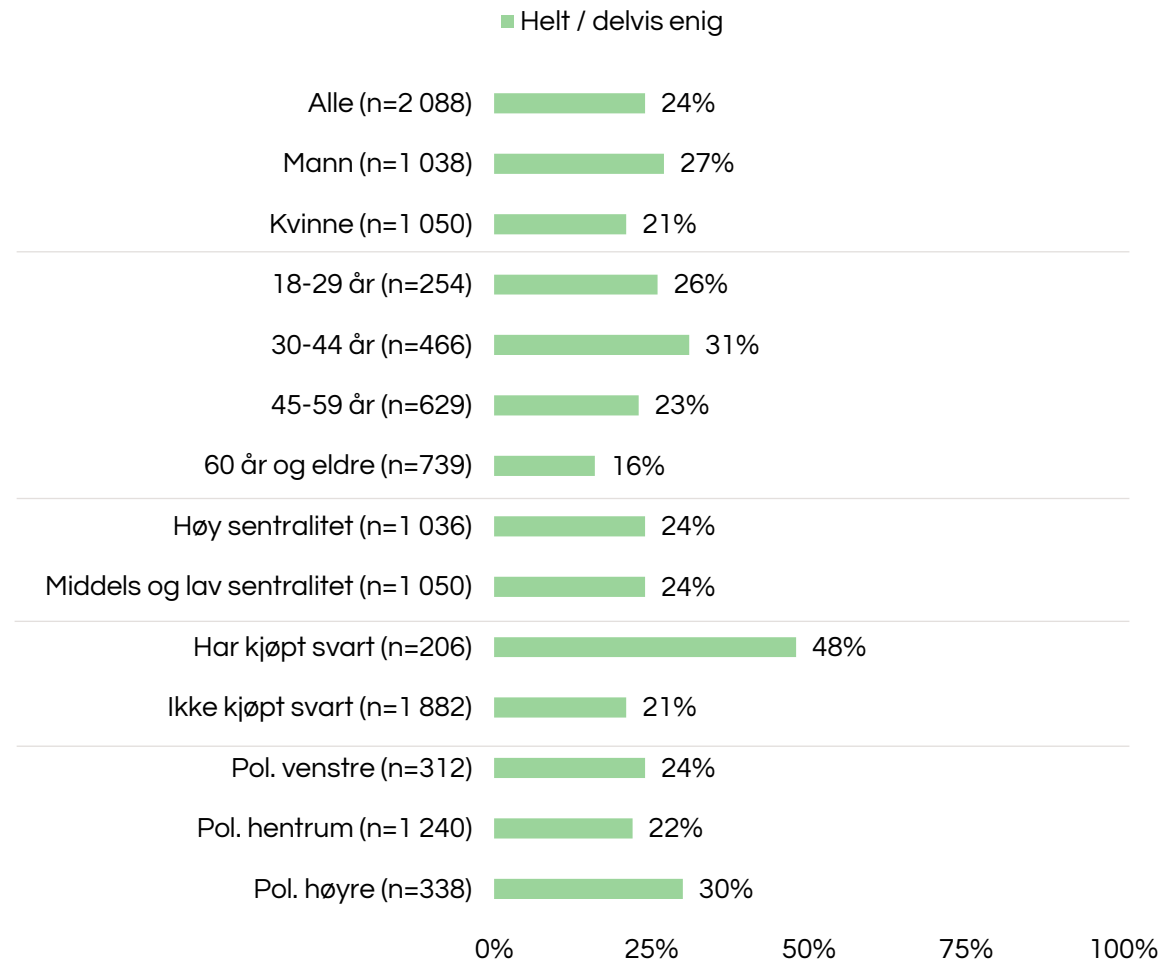

Holdninger knyttet til dimensjonen «Samfunnsansvar»

Det er greit å utføre arbeid svart for venner og kjente

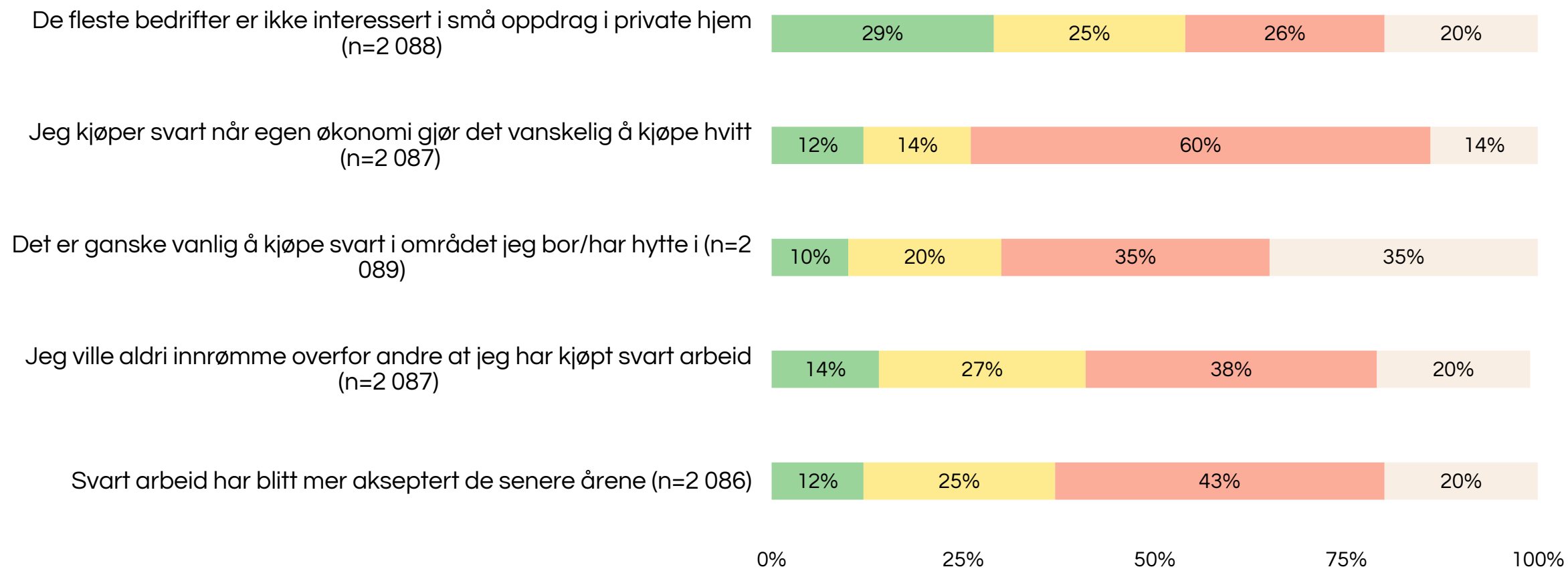
Blant mine venner er det flere som synes å kjøpe svart arbeid er akseptabelt

Holdninger knyttet til dimensjonen «Rasjonalitet»

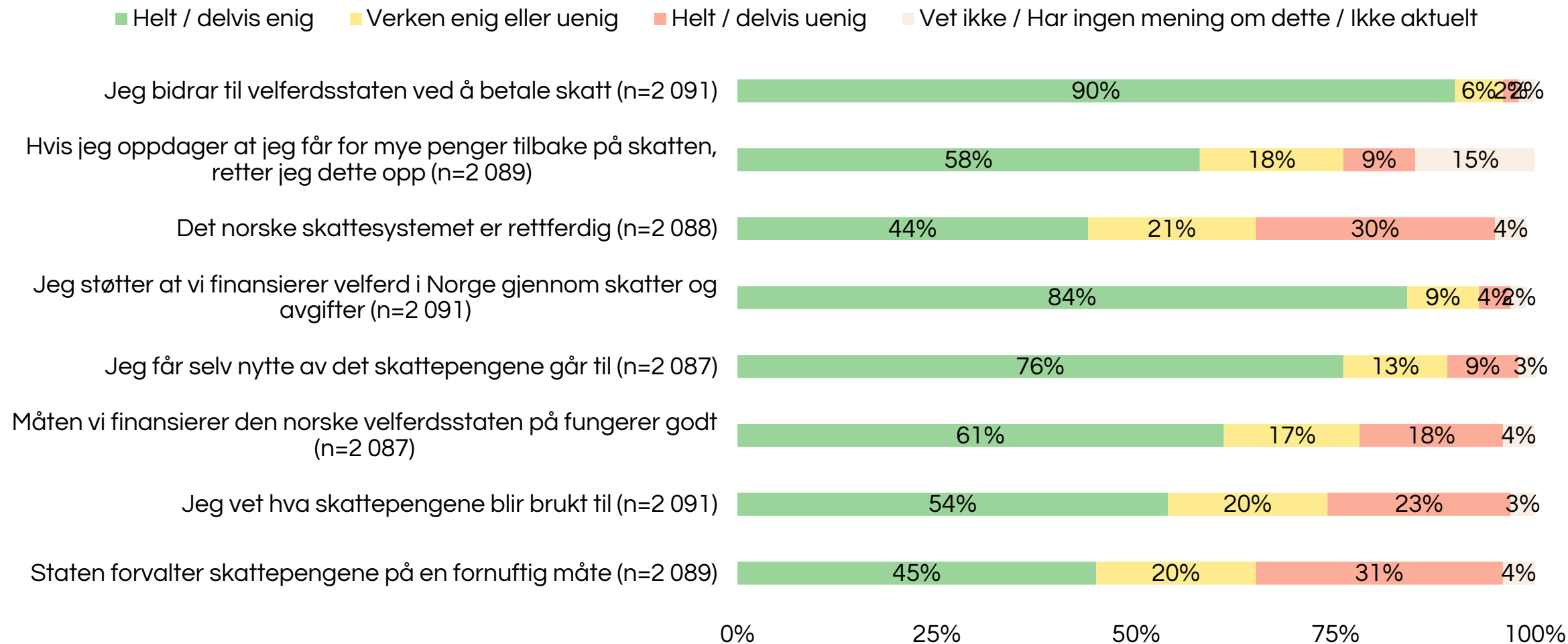
Nedenfor følger noen utsagn. Hvor enig eller uenig er du i disse?

■ Helt / delvis enig ■ Verken enig eller uenig ■ Helt / delvis uenig ■ Vet ikke / Har ingen mening om dette / Ikke aktuelt

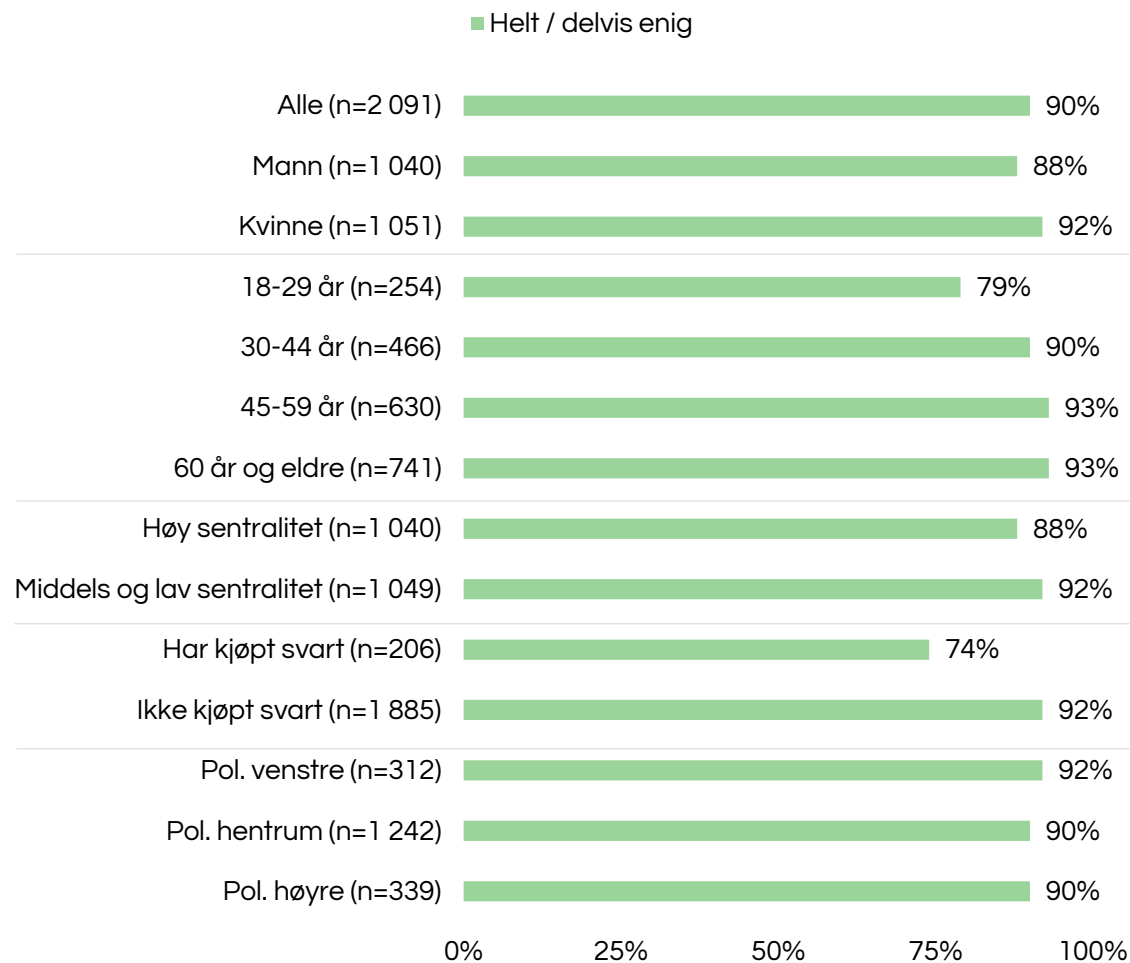
Holdninger knyttet til dimensjonen «Tillit»

Hvor enig eller uenig er du i følgende:

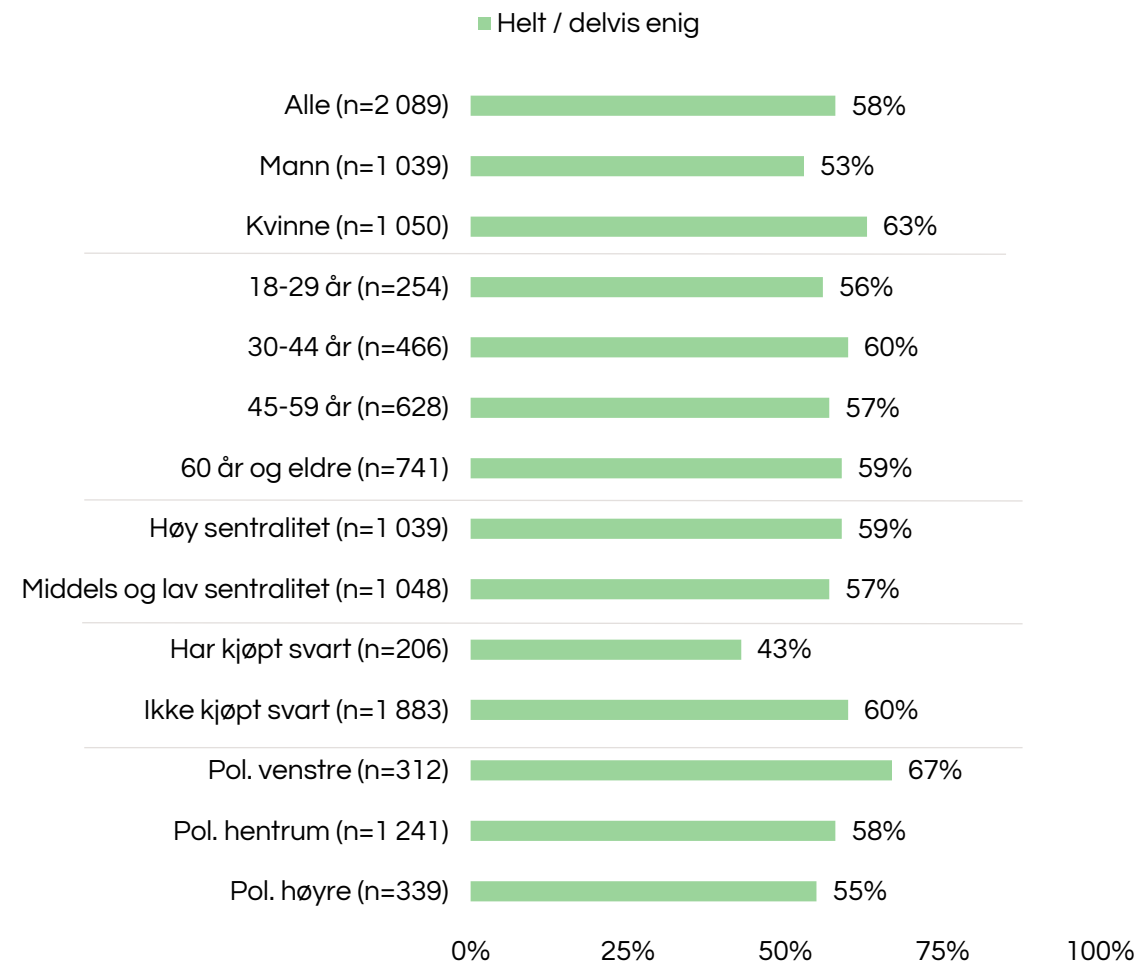

Holdninger knyttet til dimensjonen «Tillit»

Jeg bidrar til velferdsstaten ved å betale skatt

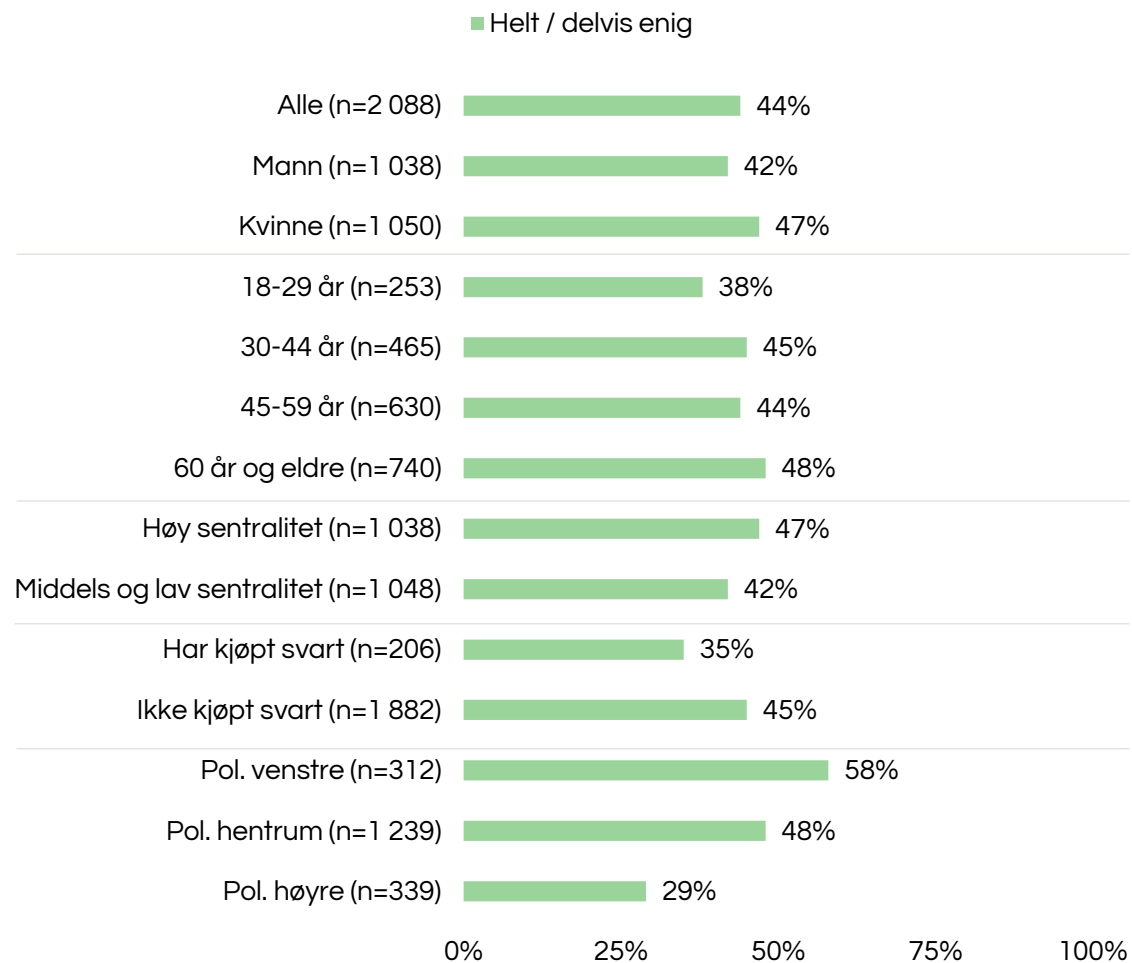

Hvis jeg oppdager at jeg får for mye penger tilbake på skatten, retter jeg dette opp

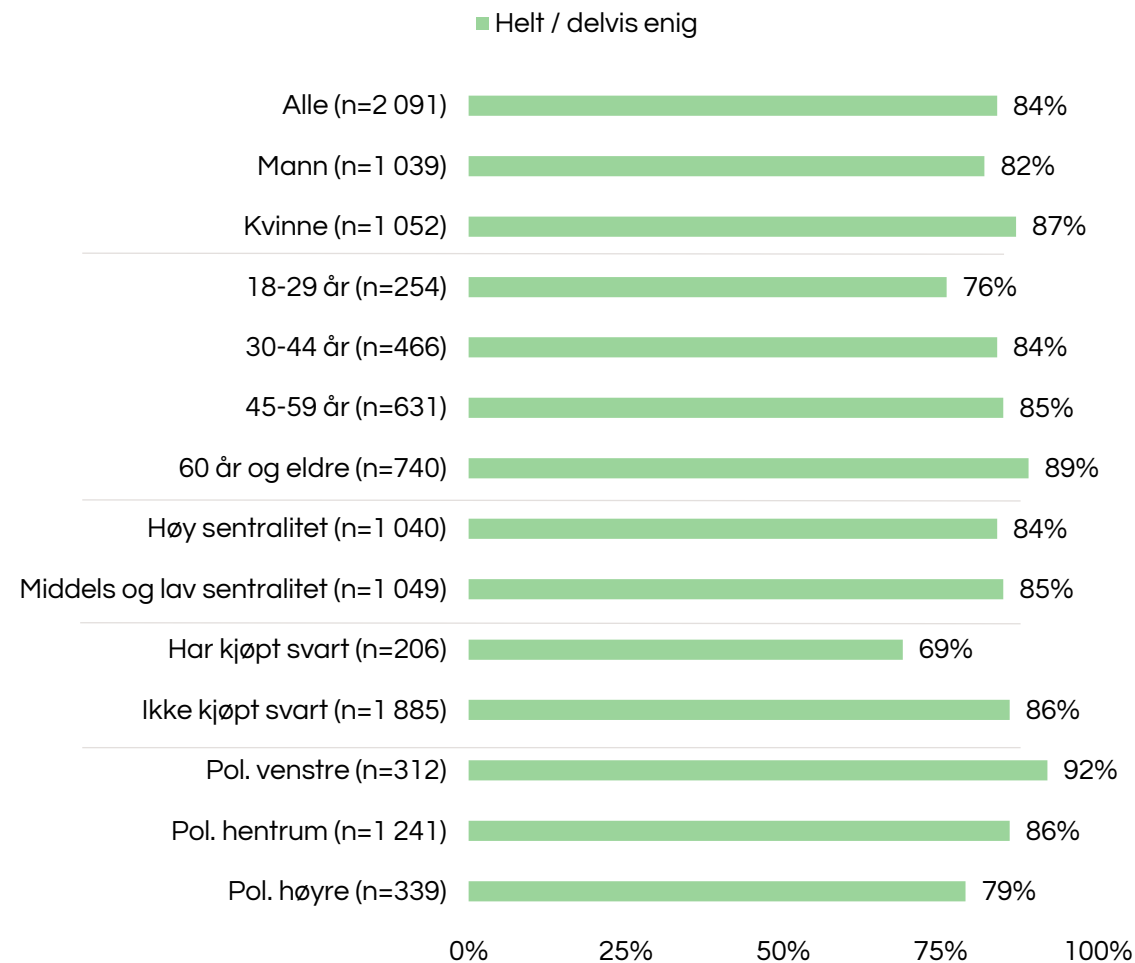

Holdninger knyttet til dimensjonen «Tillit»

Det norske skattesystemet er rettferdig

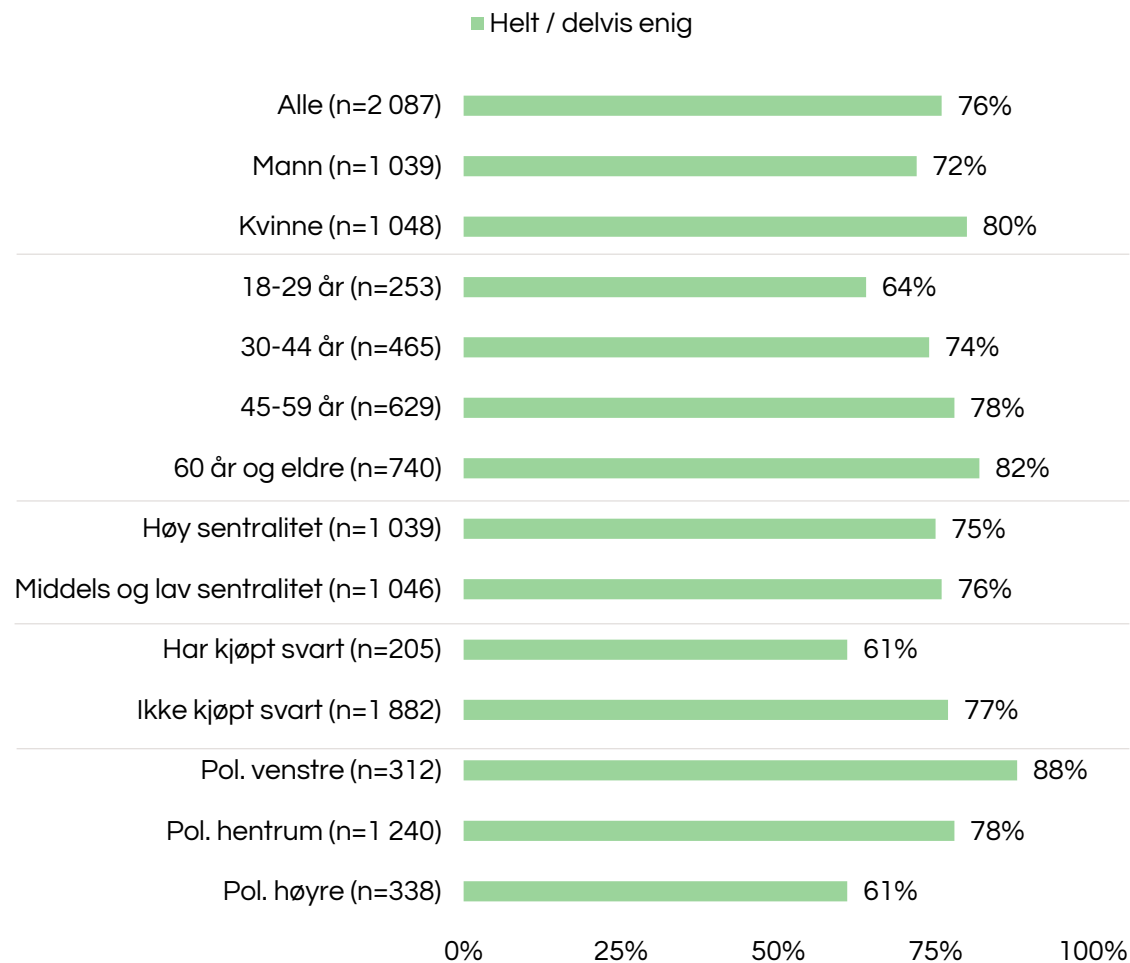

Jeg støtter at vi finansierer velferd i Norge gjennom skatter og avgifter

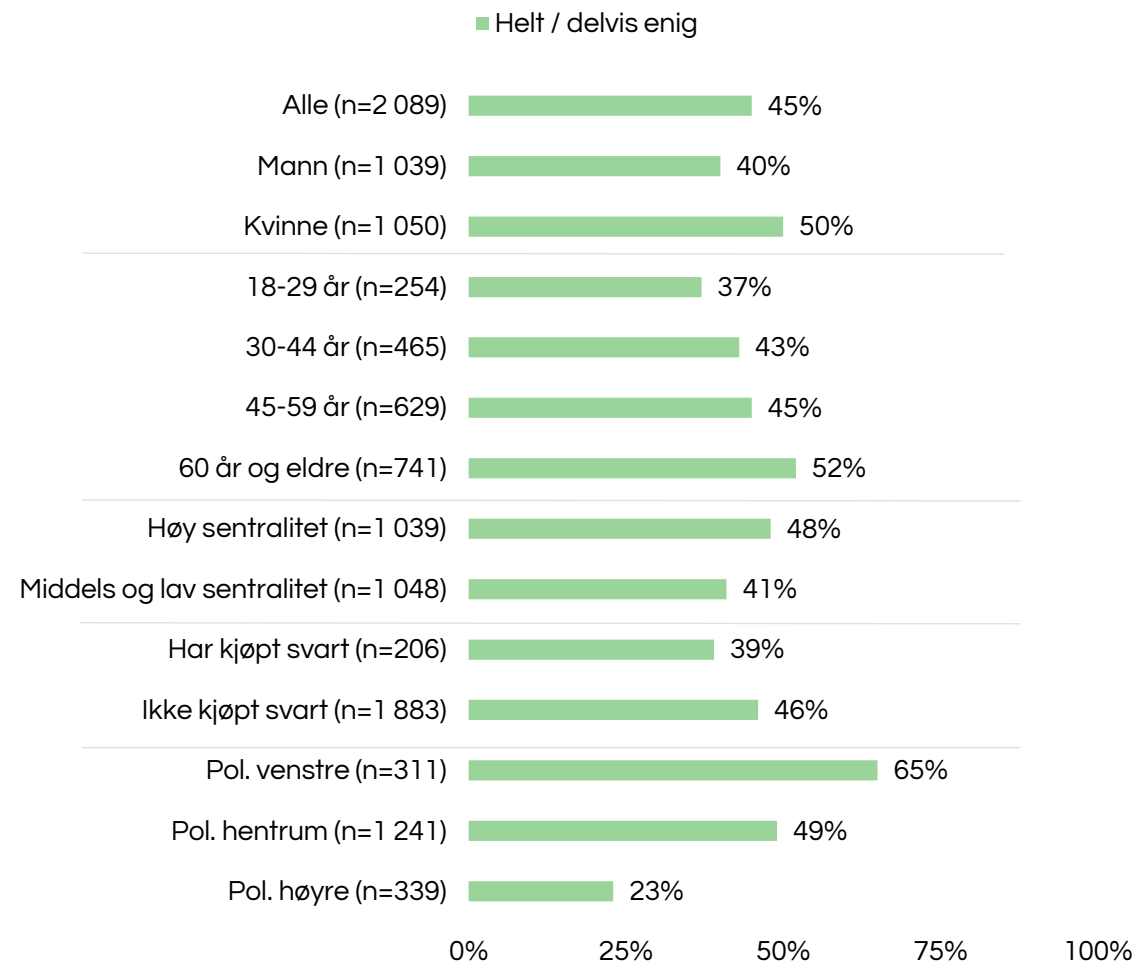

Holdninger knyttet til dimensjonen «Tillit»

Jeg får selv nytte av det skattepengene går til

Staten forvalter skattepengene på en fornuftig måte

Hva vi ser:

1. Kjøp og salg av svart arbeid har holdt seg stabilt siden 2022. Omfanget er størst blant menn og unge voksne.
2. Pris og at det er enkelt er de viktigste motivasjonsfaktorene for kjøp av svart arbeid.
3. Mange som kjøper svart gjør det av noen de kjenner, og de gjør det på eget initiativ.
4. Folk er mer tilbøyelige til å kjøpe småjobber og mindre oppdrag, svart.
5. Barnepass, hagearbeid, vaskehjelp og hjemmehjelp har høyest forekomst av svart arbeid.

Hva bør være neste steg?

1. Fortsette arbeidet som gjøres for å unngå økt grad av svart arbeid over tid.
2. Finne tiltak som kan motivere til å betale skatt, for eksempel skattelette på mindre jobber.
3. Være obs på hjemmehjelp spesielt.
4. Utføre kvalitativ undersøkelse for å få dypere innsikt?

Spørsmål kan sendes til:

Mathilde Skeide Horvei

Rådgiver i Verian

mathilde.horvei@veriangroup.com

